

สกศ. ร่วมพิธีทำบุญตักบาตร
 ถวายพระราชกุศล และลงนามถวายพระพร
 เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
 ประจำปี ๒๕๖๒

เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์และสามเณรถวายพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยมี นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นางกนกวรรณ วิลาวัลย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.สุภัทธ์ จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา นางสาวสมรัชนิกร อ่องเอิบ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เข้าร่วมพิธี ณ ห้องสนามหลวง

จากนั้น นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีทำบุญตักบาตรถวายพระราชกุศลและลงนามถวายพระพร ณ กระทรวงศึกษาธิการ

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน ๑๒ สิงหาคมของทุกปี นับเป็นวันสำคัญสำหรับพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า เพราะเป็นวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง สำหรับวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาปีนี้ รัฐบาลได้จัดพิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์และสามเณรถวายพระราชกุศล โดยมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ผู้บริหารระดับสูงของทุกหน่วยงาน เข้าร่วมพิธี สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นำผู้บริหารและข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการทำบุญตักบาตร พร้อมลงนามถวายพระพร ณ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมผู้บริหารและข้าราชการจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เข้าร่วมพิธีดังกล่าว ติดตามได้ใน **“เก็บตกปกหน้า”** สำหรับ **“เก็บตกปกหลัง”** นำเสนอการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ โดยมี นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ซึ่งรัฐมนตรีฯ ได้เน้นถึงนโยบายให้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ นี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดเสวนาครั้งใหญ่ **“มหกรรมการศึกษาชาติ ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า”** งานมหกรรมครั้งนี้เรียกได้ว่าเป็นงานเสวนาแห่งปีก็ว่าได้ เพราะเป็นงานที่รวบรวมองค์ความรู้ที่ทันสมัยและน่าสนใจมานำเสนอในถึง ๒๒ หัวข้อ ตลอดจนมีนิทรรศการจากหน่วยงานทางการศึกษามาร่วมจัดแสดงและสาธิตผลงาน จำนวน ๑๒ นิทรรศการ เช่น นิทรรศการเกี่ยวกับ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑” “แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา” “Learning with AI” “ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชั้นเรียน ปฏิรูปการสอนของครู PLC” “การประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่” ฯลฯ งานมหกรรมครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีผู้สนใจเข้าร่วมงานอย่างคับคั่งกว่า ๑,๕๐๐ คน นับว่ามหกรรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จอย่างงดงาม รวมถึงมีเสียงเรียกร้องให้ สกศ. จัดงานเช่นนี้อีกในปีต่อ ๆ ไป ท่านที่สนใจสามารถติดตามอ่านได้ใน **“รายงานพิเศษ ๑”** เรื่อง “มหกรรมการศึกษา ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า National ED. Expo” ซึ่งนโยบายหนึ่งที่ ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช เน้นย้ำคือเรื่อง Coding การสอนแบบ Coding เป็นเช่นไรนั้น อ่านเพิ่มเติมได้จาก **“รายงานพิเศษ ๓”** เรื่อง “สอน Coding อย่างไร ให้ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา”

นอกจากงานมหกรรมการศึกษาชาติแล้ว วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ ได้รวบรวมข่าวความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจที่นำติดตามมาเสนอ อาทิ ในยุคสมัยที่สังคมกำลังจะเปลี่ยนเป็นสังคมผู้สูงวัย แนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทยควรเป็นเช่นไร ติดตามอ่านได้ใน **“รายงานพิเศษ ๒”** เรื่อง “ระดมสมองวางกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย สอดคล้องกับประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น – วัยเด็กลดลง” รวมถึงในปัจจุบันแม้เทคโนโลยีจะก้าวไกล แต่สิ่งที่ทำให้ไทยยังคงเป็นไทย คือ รากฐานทางวัฒนธรรม อันได้แก่ภูมิปัญญาไทย สกศ. ตระหนักถึงความสำคัญนี้ จึงมีการคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทยในด้านต่าง ๆ เพื่อต่อยอดสืบสานวัฒนธรรม และเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา สกศ. ได้ร่วมกับสมาคมครุภูมิปัญญาไทยและศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมนจัดกิจกรรมเสวนา เรื่อง “การสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น: ศูนย์ต้นแบบไร้คุณมน” ขึ้น เพื่อร่วมอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนองพระราชดำริตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ซึ่งในงานนอกจากจะมีการเสวนาแล้ว ยังมีฐานกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ที่น่าสนใจ สามารถติดตามอ่านได้ใน **“รายงานพิเศษ ๔”** และเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง “ครุภูมิปัญญาไทย” ได้ใน **“บทความ ๑”** วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ยังมีบทความการศึกษาที่น่าสนใจอีกหลายบทความ เชิญทุกท่านติดตามอ่านได้ค่ะ และขอฝากหน้าสุดท้ายของวารสารฯ จะมีแบบสำรวจความคิดเห็นขอให้ทุกท่านตอบแบบสำรวจ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป ขอขอบคุณค่ะ

บรรณาธิการ

สารบัญ

๓ รายงานพิเศษ ๑

- มหกรรมการศึกษาชาติ ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า National ED. Expo

สำนักสื่อสารองค์กร

๖ รายงานพิเศษ ๒

- ระดมสมองวางกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย สอดคล้องประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น - วัยเด็กลดลง

ณัฐพร จริยะปัญญา / สำนักสื่อสารองค์กร

๑๐ รายงานพิเศษ ๓

- สอน Coding อย่างไร ให้ประสบผลสำเร็จในสถานศึกษา

ฐิติวรดา แห้วเพชร / สำนักสื่อสารองค์กร

๑๒ รายงานพิเศษ ๔

- สกศ. ผนึกกำลังสมาคมครูภูมิปัญญาไทย ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมน สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สอนองพระราชดำริ อพ. สธ.

ทัศนวิสัย เนียมบุบผา / สำนักสื่อสารองค์กร

๑๖ บทความ ๑

- ครูภูมิปัญญาไทยผู้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การสร้างสรรครักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดร.วัลภา เล็กวัฒนานนท์ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา

๑๙ บทความ ๒

- ความเสมอภาคในการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา

ปัทมา เอี่ยมละออ / สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

๒๒ บทความ ๓

- รายงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชลาลัย ทรัพย์สัมพันธ์ / สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

๒๕ บทความ ๔

- เจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓

ภัทธธนาชาติ อาชากิจ / สำนักนโยบายและแผนการศึกษาและคณะ
วรณกันยา คุณากรวิรุฬห์ / สำนักอำนวยการ

๒๙ บทความ ๕

- เด็กปฐมวัยก็เกิดความเครียดได้จริงหรือ ?

อโณทัย สุขเจริญโกศล / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา

๓๑ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ

ภัทณิตา พันธุมเสน

๓๓ กฎหมายน่ารู้

- “พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒”

ทนาย รัชดาธิวัฒน์ และ ณัฐสุดา พลชา / สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

๓๖ แบบสอบถาม

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

นางสาวสมรชนิกร อ่องเอิบ

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการอิสระ

เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

บรรณาธิการ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

นางสาวสุวิภา เกษณะศิล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวทัศนวิสัย เนียมบุบผา

กองบรรณาธิการ

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวรดา แห้วเพชร

ถ่ายภาพ

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

นายปรีชาดิ ทิมพิทักษ์

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

มหกรรมการศึกษาชาติ ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า National ED. Expo

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดงาน “มหกรรมการศึกษาแห่งชาติ : ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยมี ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวรายงาน ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นางสาวสมรชนิกร อ่องเอิบ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนหน่วยจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนกว่า ๑,๕๐๐ คน เข้าร่วมงานมหกรรมการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร

“การดึงพลังจากทุกภาคส่วนของสังคม
เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคนในทุกมิติ
และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข
และมีคุณภาพ ต้องยึดหลักการสร้างโอกาส
และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
และเป็นที่ยิ่งของประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม”

ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวตอนหนึ่งในการบรรยายพิเศษ เรื่อง “ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า” ว่า การสร้างพื้นฐานที่มั่นคงและรู้จักบูรณาการนับเป็นทุนสำหรับการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ถือเป็นความท้าทายที่จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบให้มีคุณภาพอย่างสูงสุดตามเป้าหมายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ที่ได้วางกรอบเป้าหมายไว้ ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สถานศึกษาแต่ละระดับสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบทและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ

ผู้บริหารโรงเรียนควรน้อมนำศาสตร์พระราชา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ของคนทุกช่วงวัยด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องเรียนรู้อย่างหลากหลายและรู้จักประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้ทันมาตอบโจทยความเปลี่ยนแปลงของโลก ครูถือว่ามีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เช่นเดียวกับนโยบาย Coding ที่ส่งเสริมการคิดของเด็กให้เป็นระบบ เสริมสร้างการอ่าน การเขียน คิดสร้างสรรค์ มีทักษะการคำนวณ และรู้จักคิดวิเคราะห์ โดยกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จะสอนเรื่อง Coding ให้กับเด็กไทย ตั้งแต่ ป.๑ - ๓ ในเดือนพฤศจิกายนของภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๒ ถือเป็น การปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนโดยตรง

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา

กล่าวว่า งานมหกรรมการศึกษาแห่งชาติ : ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า มีเนื้อหาสาระสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่หลากหลาย รอบด้าน ทั้งเรื่องกฎหมายการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยการใช้ OKRS ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กปฐมวัยตาม SDG 4.2 การลดความเหลื่อมล้ำกับการจัดการศึกษา การเรียนรู้เรื่อง Coding ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ และ Future Skills การพัฒนากำลังคนในอนาคต (Future Workforce) สมรรถนะของเด็กไทยและของครูไทย การเรียนรู้เรื่องเทคโนโลยี Big Data ฯลฯ มหกรรมการศึกษาแห่งชาตินี้นับเป็นเวทีสาธารณะนำเสนอประเด็นปฏิรูปการศึกษา เผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นทุกมุมมองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปฏิรูปการศึกษา ผู้เข้าร่วมประชุมจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติ ปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของตน และยังเป็น การสร้างการรับรู้ความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านการศึกษาด้านยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาของประเทศ

มหกรรมครั้งนี้มีหัวข้อการเสวนาวิชาการที่น่าสนใจถึง ๒๒ หัวข้อ คือ ๑) การบรรยายพิเศษ “ก้าวสู่คุณภาพการศึกษาที่ดีกว่า” ๒) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายการศึกษาไทย ใครได้ประโยชน์ ? ๓) มาตรฐานการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร...เพื่ออนาคตเด็กไทย ๔.๐ ๔) ประสบการณ์การขับเคลื่อนกรอบการดำเนินงานด้านปฐมวัยของไทยที่ยั่งยืน (SDG 4.2) ๕) เด็กติดเกม หรือนักกีฬา E - Sport ๖) กองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๗) สถานะการศึกษาไทย เมื่อมองจาก Big data ๘) การประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยแนวคิด OKRs: Objective and Key Results ๙) Future Thinking , Future Skills : Education and Skills 2030 ๑๐) Future Workforce for Thailand 4.0 : อนาคตภาพกำลังคน ๔.๐ ๑๑) ปฏิรูปกฎหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ๑๒) Media Literacy : คนไทยยุคใหม่ฉลาดใช้สื่อเรียนรู้แบบใหม่ ต้องใช้สื่อเป็น ๑๓) สร้างสรรค์สมรรถนะครูไทยอย่างไร เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ๑๔) พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ... จุดเปลี่ยนเพื่ออนาคตการศึกษาไทย ๑๕) ความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษา ๑๖) ท้องถิ่นกับอนาคตการศึกษาไทย ๑๗) การยกเครื่องสถานศึกษาของ กทม. ให้เท่าทันยุคดิจิทัล (BMA School Digital Transformation) ๑๘) ๑๐ สมรรถนะหลักของเด็กไทยที่ครูควรรู้ ๑๙) นวัตกรรมจัดการศึกษา

เรียนรวม : ความเสมอภาคที่เป็นจริง ๒๐) มุมมองผู้ปกครองต่อการสร้างเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ๒๑) วิทยาการคำนวณ และ Coding : การเรียนรู้ใหม่ที่ทุกคนต้องรู้ และ ๒๒) ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

นอกจากการเสวนาทางวิชาการแล้วยังมีนิทรรศการที่น่าสนใจ อีก ๑๒ นิทรรศการ คือ ๑) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖ ๒) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ๓) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ๔) อ่านแต่เล็ก เด็กฉลาด สมรรถนะดี โดย มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก ๕) ออกแบบเกม ออกแบบสังคม โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๖) Learning with AI โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๗) โครงการพระราชดำรินำพาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ๘) ทักษะกำลังคนในอนาคต โดย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๙) วิทยาการคำนวณกับการเรียน ๔.๐ โดย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๑๐) ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชั้นเรียน ปฏิรูปการสอนของครู PLC โดย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ๑๑) พื้นที่นวัตกรรม คนรุ่นใหม่ของศรีสะเกษ “รู้คิด จิตใจดี มีทักษะชีวิต และมีทักษะอาชีพ” โดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๔ ศรีสะเกษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ๑๒) การประเมินคุณภาพการศึกษาแนวใหม่ โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

**“ปลุกต้นไม้ใช้เวลา ๑๐ ปี ปลุกคนใช้เวลา ๑๐๐ ปี
สำหรับการศึกษาประเทศไทย จึงต้องใจเย็นและรอเวลา
ที่คนจะเติบโตเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพในอนาคต
รวมทั้งสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นพลเมืองที่ดี”**

**ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**

ระดมสมองวางกรอบแนวทาง การผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย สอดคล้องประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น - วัยเด็กลดลง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง กรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย โดยมี ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวรายงาน ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมผู้บริหารองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุมและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมรอยัล ซิตี กรุงเทพมหานคร

ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ทุกคนในประเทศ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นและร่วมผลักดันการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัยให้ประสบความสำเร็จโดยเร็วที่สุด เพราะเป็นที่ทราบกันว่าปัจจุบันประเทศกำลังเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีแนวโน้มเป็นสังคมสูงวัย ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและรองรับการเติบโตในเวทีโลก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์ในทุกมิติ ซึ่งแบ่งช่วงวัยการพัฒนาออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่

๑) ช่วงการตั้งครุฑ/ปฐมวัย เป็นช่วงที่สำคัญและเป็นช่วงวัยแรกของการพัฒนา เน้นการพัฒนาทักษะสำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสมอง ความคิด ความจำ การควบคุมอารมณ์ การวางแผน การจัดระบบ การรู้จักการประเมินตนเอง เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างมีตรรกะ ในขณะเดียวกันต้องยกระดับบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ จริยธรรม ความเป็นมืออาชีพ และความภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงความเป็นพลเมือง

๒) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญมาก จะมุ่งเน้นการปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ และทำงานร่วมกับผู้อื่น

๓) ช่วงวัยแรงงาน เป็นช่วงวัยที่จะช่วยพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ โดยจะเน้นการยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานวัยทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐานที่สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ ๒๑ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์งานใหม่

๔) ช่วงวัยผู้สูงอายุ เป็นอีกหนึ่งช่วงวัยที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ปัจจุบันวัยผู้สูงอายุออกมาช่วยพัฒนาประเทศ ทำสิ่งที่ดีงามให้แก่ประเทศ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดี ในการพัฒนาผู้สูงอายุจะต้องมุ่งเน้นให้มีงานทำ และพึ่งพาตนเองได้ โดยการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัย และสมรรถนะทางร่างกาย ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาระบบการออม และการดูแลสุขภาพในผู้สูงอายุ

ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี คำแถลงนโยบายของรัฐบาล ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วนที่เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑

“เราทราบอยู่แล้วว่าโลกสมัยนี้มีความผันผวนมาก ความเจริญก้าวหน้า และความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เป็นไปแบบก้าวกระโดด จนเราคาดคิดไม่ถึงว่าจะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เราจึงต้องเตรียมเด็กเข้าสู่ตลาดแรงงานให้มีพื้นฐานความรู้ทางด้านไอทีหรือการเรียนรู้ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ให้คิด วิเคราะห์ และวางแผนให้เป็นอย่างดีอย่างมีตรรกะ เพื่อเตรียมเด็กให้มีทักษะพร้อมเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑” คุณหญิงกัลยา กล่าว

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า การประชุมระดมความคิดเห็นในครั้งนี้เป็นเวทีให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการจัดการศึกษา มีส่วนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัยให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีภารกิจในการพัฒนาและส่งเสริมนโยบายการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไทยในทุกช่วงวัย จึงจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย เพื่อรองรับการดำเนินงานตามแนวทางสำคัญดังกล่าว

การประชุมครั้งนี้มีการเสวนาเรื่อง **การผลิตและพัฒนากำลังคนตามช่วงวัย เพื่อรองรับและขับเคลื่อนการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ** โดยมี นายดวง อันทะไชย สมาชิกวุฒิสภา ศาสตราจารย์กิตติคุณ จรัส สุวรรณเวลา อดีตรองอธิการบดีคณะกรรมการอำนวยการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) คุณหญิงกษมา วรวรรณ อดีตรองอธิการบดีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและสังคมแห่งชาติ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร ประธานกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นวิทยากร และ ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ดำเนินรายการ

นายตวง อันทะไชย สมาชิกวุฒิสภา

กล่าวว่า บทบาทของ สกศ. ในฐานะหน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาจะต้องรับฟังอย่างรอบด้านและต้องเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงเพื่อนำไปเขียนแผนงานในการผลิตและพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัย โดยผ่านการทำงานวิจัยซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกรอบแนวทางในการดำเนินงานกระทรวงศึกษาธิการ ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ทุกช่วงวัยให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเพื่อทำให้เป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาประเทศ ในขณะที่รัฐบาลได้จัดทำโครงการที่เป็นรูปธรรม เช่น ธนาคารหน่วยกิต (Credits Bank) เป็นระบบการสะสมหน่วยกิตการเรียนสามารถเรียนควบคู่กับการทำงานได้ เก็บหน่วยกิตไปทำอาชีพก่อนได้หรือเก็บหน่วยกิตเพื่อเรียนข้ามสถาบันการศึกษาได้ แสดงให้เห็นถึงโลกของการเปลี่ยนแปลง

ทางการศึกษา การจัดหลักสูตรจำเป็นต้องออกแบบให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นด้านดนตรี กีฬา หรือศิลปะ สามารถพัฒนาผ่านทักษะของตน เพราะโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องการคนที่คิดสร้างสรรค์ผลงานทำงานกับผู้อื่นได้ มีความเป็นผู้นำ กล่าวได้ว่าต้องมีความสามารถด้านอารมณ์หรือสังคม (Soft skill) และด้วยความสำคัญของการพัฒนาในทุกช่วงวัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้จัดการศึกษาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยแต่ละช่วงวัยจะมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม

ช่วงวัยปฐมวัย ต้องไม่เน้นการท่องจำ และต้องปฏิรูปวิธีคิดพ่อแม่ ไม่เน้นให้ลูกทำคะแนนสอบได้มาก แต่ผู้ปกครองลี้มกระบวนการพัฒนาในช่วงปฐมวัยที่สำคัญ คือ **“การเล่นเพื่อเรียน”** เปลี่ยนการเรียนเป็นการเล่น เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาทางกาย อารมณ์ และสังคม

ช่วงวัยรุ่น ระบบการเรียนรู้เปลี่ยนจากเดิม ไม่เน้นที่ความรู้ความจำ และการเรียนเพื่อใบประกาศ แต่เน้นให้เด็กค้นพบศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวของผู้เรียนเป็นหลัก ค้นพบได้จากกระบวนการเรียน การสอน หรือการค้นพบจากตัวผู้เรียนเอง

ช่วงวัยแรงงาน สถานศึกษาในอนาคตจะไม่เหมือนเดิม อาชีวศึกษาจะมีบทบาทสำคัญ สร้างให้เด็กเรียนและมีอาชีพควบคู่กัน เป็นวิธีการจัดการศึกษาในอนาคตที่จะสร้างผู้ประกอบการตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ประกอบกับการเปิดโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จึงจำเป็นต้องสร้างคนเข้ามาทำงานตอบโจทย์ดังกล่าว

ช่วงวัยผู้สูงอายุ เป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันการจัดการศึกษาในวัยสูงอายุ คือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งจะช่วยจัดการศึกษาให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สุขภาพร่างกายแข็งแรงและให้รู้สึกถึงการมีคุณค่าทางสังคม รวมถึงการมีนโยบายสำคัญรองรับการทำงานในวัยสูงอายุ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ จรัส สุวรรณเวลา อดีตประธานกรรมการคณะกรรมการ

อิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) กล่าวว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาจะต้องแก้ที่ต้นตอของปัญหา เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษาตลอดชีวิตทุกช่วงวัย นอกจากกลุ่มช่วงเด็กปฐมวัยและวัยรุ่นหรือวัยเรียนที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและความแตกต่างของเด็ก ยังรวมถึงเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning disability) เด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted) ฯลฯ วัยแรงงานที่จำเป็นต้องยกระดับสมรรถนะของคนให้สามารถทำงานได้ (Up - skills) และในวัยผู้สูงอายุที่จะต้องสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา หรือ กอปศ. ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาที่ระบุไว้ว่า การผลิตและพัฒนาคนจะต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลง

ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการศึกษาเรียนรู้ใหม่จะอยู่บน ๑๐ ฐานสมรรถนะ เช่น ความรู้เรื่องดิจิทัล ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทักษะการค้นหาคำความรู้ นำเอาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาพิจารณา วิเคราะห์ และใช้วิจารณ์ญาณ โดยใช้ประโยชน์จากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เป็นต้น หากกล่าวถึงการจัดการศึกษาทุกช่วงวัยหรือการศึกษาตลอดชีวิตจะอยู่ในระบบที่หลากหลาย เช่น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีหน่วยงานกระจายอยู่ทุกแห่งทั่วประเทศ การเรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม ไม่เพียงแต่ในโรงเรียนเท่านั้น เด็กที่อยู่ห่างไกลควรมีสื่อได้เรียนเช่นเดียวกับเด็กในเมือง

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า โจทย์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนและข้อเสนอ ด้านการศึกษาที่มีเป็นจำนวนมาก แต่การทำงานไม่ต่อเนื่อง ขาดการติดตามวิเคราะห์ องค์ความรู้ และขาดการสื่อสารกับสังคม ดังนั้นหากจะมีแผนปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากำลังคน ต้องทำงานเชิงบูรณาการระหว่างผู้เรียน สถาบัน การศึกษา สถาบันทางสังคม หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม สิ่งสำคัญในการพัฒนากำลังคน คือ เป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ที่ถูกต้อง อาจกล่าวได้ว่าต้องตั้งโจทย์ในอนาคตว่าต้องการให้ คนเป็นอย่างไร เช่น มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ พัฒนาคน ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นต้น และที่สำคัญคนทุกภาคส่วนต้อง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ เกิดความรู้สึกร่วมในการสร้างเป้าหมายและภูมิใจในการศึกษาที่ช่วยกันร่วมคิดขึ้นมา

สำหรับเรื่องที่เป็นกระแสสังคมและเป็นยุคทองของการศึกษาปฐมวัย มีประเด็นที่ควรรวมพลังดูแลเป็นพิเศษ คือ การแสวงหาและเข้าถึงเด็กที่มีความจำเป็นและความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะเด็กในครอบครัวห่างไกล คือ มีแต่เด็กอยู่กับผู้สูงอายุ ในขณะที่ผู้ปกครองต้องทำงานจึงไม่มีเวลาดูแล จึงต้องร่วมยกระดับมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน พลุกจิดสำนึกให้เป็นแบบอย่างที่ดี คำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กอาจได้รับจากทรัพยากรที่มีอยู่ รวมไปถึงการพัฒนาความพร้อม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาการคำนวณในโรงเรียน การพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การหล่อหลอม ค่านิยมและวัฒนธรรมให้เป็นวิถีชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมในโรงเรียน และพัฒนาครูผู้สอนทั้งระบบ

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร ประธานกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กล่าวว่า ประเทศไทยกำลัง เผชิญกับการเข้าสู่สังคมสูงอายุ คนในวัยเรียนและวัยแรงงานมีจำนวนลดลง ประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ คนที่สร้างความมั่นคงให้กับประเทศที่มีจำนวนลดลง ในอนาคตคนทำงานจะต้องหาเลี้ยงเด็กและคนแก่ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาในระยะยาว คือ คนวัยแรงงานจะต้องทำงานให้เก่งขึ้น และคนวัยสูงอายุจะต้อง ทำงานได้ กล่าวคือ โจทย์ใหม่ของการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จะต้องให้การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อคนทั้งประเทศ ไม่เพียงแต่การจัดการศึกษาเฉพาะคนในวัยเรียน

อายุ ๖ - ๒๒ ปีเท่านั้น แต่ต้องเป็นการศึกษาตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย โดยใช้การพัฒนาความรู้และ ทักษะที่มีอยู่ (Reskill) และเสริมทักษะการทำงาน (Upskill) เพื่อผลิตและพัฒนาแรงงานช่วงอายุ ๑๕-๖๐ ปี ที่มีจำนวนมากว่า ๓๕ - ๔๐ ล้านคนในประเทศให้มีทักษะการทำงานตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ต้องทำให้แรงงานมีทักษะ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (digital literacy) และคนสูงวัย ที่ยังสามารถทำงานได้อีกหลายสิบล้านคนควรเสริมสร้างให้มีผลิตภาพและสามารถทำงานต่อได้

สอน Coding อย่างไร ให้ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดการประชุมทางวิชาการ (OEC Forum) เรื่อง “สอน Coding อย่างไรให้ประสบความสำเร็จในสถานศึกษา” เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธาน มี ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นางรภัทสรณ์ ช้างจั่น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาวง พระพรหมสิทธิอุปถัมภ์ จ.สระบุรี และนายณัฐพล บัวอูไร ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี เป็นวิทยากร ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.)

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายเรื่องการสอน Coding ทำให้เรื่อง Coding เป็นที่สนใจมากขึ้น สำหรับวิธีการเรียนการสอนมีหลากหลายรูปแบบ ปัจจุบันหน่วยงานหลักที่ดูแล Coding คือ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ซึ่งสถาบันได้เผยแพร่ตัวอย่างการสอน Coding เพื่อให้สถานศึกษานำไปทดลองใช้และมีการฝึกอบรมให้แก่สถานศึกษา สำหรับการจัดประชุมครั้งนี้ สกศ. จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวทาง ประสบการณ์ และแนวคิดจากสถานศึกษาที่ได้นำ Coding ไปปฏิบัติใช้ เชื่อว่าการประชุมครั้งนี้จะได้แนวคิดใหม่ ๆ สร้างพันธมิตรเครือข่ายทางการศึกษา และ สกศ. พร้อมจะเป็นกลไกในการเผยแพร่ข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางการศึกษาต่อไป

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า Coding เป็นนโยบายการเรียนรู้ที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) มีความหมายว่า การเข้ารหัส การใส่รหัสทำให้คนส่วนมากนึกถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนและบางคนอาจเข้าใจว่าหากไม่มีคอมพิวเตอร์จะไม่สามารถจัดการเรียนการสอน Coding ได้ จากนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเรื่องที่ ๗ คือ การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งสู่การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ส่งเสริมการเรียนภาษาคอมพิวเตอร์นั้น Coding นับเป็นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการเตรียมทักษะเด็กไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการส่งเสริมการเรียนคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ปฐมวัย ทั้งนี้ ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้เด็กเรียน Coding ตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา เพื่อให้เด็กเตรียมตัวสู่การเขียนโปรแกรมสามารถแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนได้ โดยการใช้วิธีการเรียนแบบ Unplugged Coding หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาจึงให้ความสนใจเรื่อง Coding เพื่อเตรียมพร้อมการศึกษาไทยให้ก้าวทันกับโลกของดิจิทัล นอกจากประเทศไทยที่ตื่นตัวเรื่อง Coding แล้ว ในต่างประเทศมีการบรรจุเรื่อง Coding อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนเช่นกัน อาทิ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกงในประเทศไทยมีบริษัทเอกชนได้เปิดหลักสูตรหรือคอร์สเรียน Coding ซึ่งอาจมีอุปกรณ์และความพร้อมในการสอนในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอน Coding ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีห้องเรียนนาร่องจำนวน ๓,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ รวมถึงฝึกอบรมให้กับครูและเตรียมขับเคลื่อนไปยังโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

การเรียนรู้ Coding เป็นการฝึกทักษะให้เด็กคิดทุกอย่างอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งจะส่งผลให้เกิดทักษะการแก้ปัญหา สามารถแตกปัญหาออกเป็นส่วน ๆ เพื่อหาสาเหตุและวิธีแก้ไขในแต่ละส่วน อีกทั้งในแต่ละขั้นตอนการเขียน Code เด็กจะได้เรียนรู้ระบบการวางแผน เมื่อฝึกฝนไปสักระยะจะทำให้เข้าใจหลักการและจับประเด็นได้ดีขึ้น Coding เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาการคำนวณซึ่งมีเป้าหมายให้เด็กแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ เรียนผ่านหนังสือและกิจกรรม คือ **การเรียนรู้แบบ Unplugged coding** เป็นการสอนให้เด็กคิดโดยไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ ในช่วงปฐมวัยหรือประถมศึกษาจะใช้บัตรคำ ภาพสัญลักษณ์ เกม เพื่อฝึกวางแผนและคิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะสอนโดยใช้เกมหรือคอมพิวเตอร์เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนขึ้น เน้นการออกแบบ และการเขียนโปรแกรมอย่างง่าย เพื่อฝึกแก้ไขปัญหา และในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงคำนวณ เพื่อนำไปใช้ในการบูรณาการกับโครงงานวิชาอื่น ๆ อย่างสร้างสรรค์

นางรภัศรณี ช่างจั่น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาวง พระพรหมสิทธิอุปถัมภ์ จ.สระบุรี กล่าวว่า โรงเรียนวัดเขาวงเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูส่วนมากเป็นครูบรรจุใหม่ การเรียนการสอน Coding ทำให้เด็กนักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุผล เรียนรู้และรู้จักวางแผน เข้าใจหลักการ สามารถจับประเด็นได้ดีขึ้น ใช้กระบวนการ PDCA (Plan คือ วางแผน Do คือ ปฏิบัติ Check คือ ตรวจสอบ และ Act คือ การดำเนินการให้เหมาะสม) ในการจัดการเรียนการสอนหลังจากครูได้รับการอบรมเรื่อง Coding แล้ว โรงเรียนได้จัดประชุมวางแผน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามระดับชั้น คือ ๑) ป. ๑ กิจกรรมแก้ปัญหาโดยใช้สัญลักษณ์หรือข้อความ ๒) ป. ๒ กิจกรรมการวางแผนการเดินทาง ๓) ป. ๓ กิจกรรมปริศนาห้สลับ แบบอัลกอริทึม ๔) ป. ๔ กิจกรรมอัลกอริทึมและเหตุผลเชิงตรรกะ ๕) ป. ๕ กิจกรรมออกแบบ Animation และ ๖) ป. ๖ กิจกรรม Kid bright โดยโรงเรียนมีการตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้น และปรับปรุงแก้ไข รวมถึงประเมินผลหลังการสอน AAR (การทบทวนหลังกิจกรรม) สิ่งสำคัญ คือ โรงเรียนมีการทำ PLC หลังเลิกเรียนทุกวันพุธ เพื่อแลกเปลี่ยนและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละชั้นเรียน

ปัญหาและอุปสรรคที่โรงเรียนพบ คือ นักเรียนบางคนจำสัญลักษณ์ไม่ได้ นักเรียนวางแผนตัดสินใจไม่รอบคอบ สับสนในการแปลรหัสภาพ บางคนขาดทักษะการแก้ปัญหา คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์อื่น ๆ ในการเรียนรู้ หรืออุปกรณ์ที่เป็นชุดคำสั่ง

นายณัฐพล บัวอุไร ครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต จ.ปทุมธานี กล่าวว่า การสอน Coding สิ่งสำคัญ คือ ครูต้องเห็นความสำคัญ มีความเข้าใจ เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เด็กได้มีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันมากขึ้นตั้งแต่ตื่นนอน แต่งตัว เดินทางไปทำงาน รับประทานอาหาร ฯลฯ ดังนั้นจำเป็นต้องรู้เท่าทันและสามารถเลือกบริโภคข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิทยาการคำนวณ คือ คำตอบแก่ Coding อย่างเดียวไม่พอ เด็กต้องตระหนักถึงภัยคุกคาม มีจริยธรรม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป้าหมายไม่ได้ให้เด็กทำโจทย์เก่งแต่ต้องการให้เด็กทำงานเป็น เป็นผู้สร้างนวัตกรรม อีกทั้งเด็กรุ่นใหม่มักต้องการและใช้สิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย ใช้ได้เร็ว เช่น การใช้โปรแกรมอย่างง่ายในโทรศัพท์มือถือเพื่อวาดรูป สำหรับเว็บไซต์และโปรแกรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน Coding คือ ๑) code.org ๒) scratch.mit.org ๓) makecode.microbit.org

ที่ประชุมมีการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย เช่น การรู้เท่าทันสื่อในประเทศไทยค่อนข้างมีปัญหา เนื่องจากเราใช้ Social Media ไปในทางที่ไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ทั้งการแชร์ข้อมูล ข่าวสารปลอม ซึ่งเป็นการใช้สื่อไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ทราบวิธีการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างถูกวิธีเพื่อนำไปสู่การสอน Coding ที่มีประสิทธิภาพ การสอน Coding ในหลายโรงเรียนยังขาดแคลนคอมพิวเตอร์และครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่หลายหน่วยงานยังไม่เข้าใจนโยบาย Coding ว่าแท้จริงแล้วต้องการสอนผู้เรียนสู่การเรียนรู้เขียนโปรแกรมหรือต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงาน ปัญหาการพัฒนาครูผู้สอนวิชาวิทยาการคำนวณ เป็นต้น ผลจากการประชุมในวันนี้ สกศ.จะนำข้อเสนอที่ได้ทั้งเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ ความพร้อมของโรงเรียนในเชิงครูผู้สอน อุปกรณ์ และหลักสูตร ฯลฯ เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาเรื่อง Coding ต่อไป

สกศ. ผนึกกำลังสมาคมครูภูมิปัญญาไทย ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมน สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สนองพระราชดำริ อพ. สธ.

แม้โลกจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร สิ่งที่ทำให้ “ไทย” คงเป็น “ไทย” แตกต่างจากชาติใดในโลก ก็คือ “อัตลักษณ์” คือ คุณลักษณะเฉพาะตัวที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน เป็นชาติ เป็นไทย คือความภาคภูมิใจ คือรากแก้วแห่งภูมิปัญญาที่สืบสานต่อยอดมาจากรุ่นสู่รุ่นถึงปัจจุบัน และสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเผยแพร่ให้คนในปัจจุบันทราบ เข้าใจ และเห็นคุณค่าเพื่อช่วยกันสืบทอดรักษาให้อารังต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ จึงร่วมเป็นหน่วยงานสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน รวมถึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (อพ.สธ. - สกศ.) ขึ้นเพื่อจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการรายปีของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของ อพ.สธ. มีการดำเนินงานและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงติดตามงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และล่าสุดเพื่อให้การสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ลงสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน สกศ. จึงร่วมกับสมาคมครูภูมิปัญญาไทย และศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมน จัดประชุมเสวนา เรื่อง **“การสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น : ศูนย์ต้นแบบไร้คุณมน”** ขึ้น เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ ณ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธาน ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา เครือข่ายครูภูมิปัญญาไทย เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน ร่วมเรียนรู้กว่า ๖๐๐ คน ทั้งนี้เพื่อร่วมสนองพระราชดำริฯ และสืบสานศาสตร์ภูมิปัญญาไทยตามบริบทของพื้นที่ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพิธีเปิดการเสวนานี้มีความพิเศษ คือ ประธานชี้มาเปิดงาน สะท้อนถึงประเพณีพื้นบ้าน “ม้าเดินระบ่า” ที่จะจัดขึ้นในช่วงเข้าพรรษาทุกปี

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า การเสวนานี้เน้นสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดย สกศ. เน้นย้ำในด้านครูภูมิปัญญาไทย การดูแลทรัพยากรท้องถิ่น การอนุรักษ์มรดก ศิลปวัฒนธรรม การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พื้นฟู ปัจจุบันแม้เราอยู่ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แต่สิ่งที่เป็นรากเหง้าครูภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ควรได้เรียนรู้และซึมซับเอาไปใช้ประโยชน์ กิจกรรมในวันนี้นอกจากการเสวนาแล้วยังมีฐานกิจกรรมให้เรียนรู้ อาทิ การทำอาหาร ทำขนมพื้นถิ่น ทำไอศกรีม การเพาะเห็ด การทำผ้าทอ ผ้าขาม้า ฯลฯ การเรียนรู้เป็นแบบ play and learn เด็ก ๆ จะได้ทั้งความสนุกสนานและความรู้ คุณครูได้ไอเดียใหม่ไปปรับใช้ในการเรียนการสอน เหนือสิ่งอื่นใด เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยมีหลากหลาย ทรัพยากรพื้นถิ่นมีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สร้างอาชีพให้แก่ตนเองได้ จึงต้องช่วยกันรักษา

นางมนรัตน์ สารภาพ ครูภูมิปัญญาไทย รุ่น ๓ ด้านโภชนาการ เจ้าของศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ไร่คุณมน กล่าวถึงแนวความคิดการดำเนินงานและสิ่งที่มีงหวังในการเปิดฐานการเรียนรู้ว่า มีความตั้งใจรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อการแปรรูปทางเกษตร เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ต้องการให้ไร่คุณมนเป็นฐานแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เครือข่ายเกษตรกรชาวบ้าน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเกษตรปลอดสารเคมี ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตการเกษตรด้วยการแปรรูป โดยการทำงานจะน้อมนำศาสตร์พระราชาศรชุกิจพอเพียงมาใช้ สำหรับไร่คุณมนก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ แม้จะลำบากแต่ก็พยายามศึกษาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น พัฒนาต่อยอดจนสามารถ

นำข้าวหลามมาผลิตเป็นข้าวกระบอกไม้ไผ่ที่มีความแปลกใหม่ สามารถจิ้มซีอิ๊ว กิมจิ จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตส่งให้การบินไทย ต่อมาเมื่อข้าวโพดล้นตลาด แต่จุดเด่นของข้าวโพดกาญจนบุรีคือหวาน จึงทดลองทำเป็นน้ำนมข้าวโพด นับเป็นนวัตกรรมใหม่และได้รับความนิยมมาก จากนั้นจึงนำมาต่อยอดเป็นไอศกรีม ทอฟฟี่น้ำนมข้าวโพด มีเครือข่ายสมาชิกคนในชุมชนกว่า ๑๐๐ คน ต่อยอดองค์ความรู้ทำงานร่วมกัน ครั้นเมื่อกล้วยล้นตลาดจึงแปรรูปกล้วยทำเป็นกล้วยสุญญากาศ เพื่อให้อยู่ได้นาน ซึ่งก็กลายเป็นสินค้าที่ส่งขายให้การบินไทยและศูนย์การค้าต่าง ๆ ได้ สำหรับการคิดต่อยอดแต่ละครั้งจะหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้และหน่วยงานต่าง ๆ เคล็ดลับความสำเร็จ คือ **คิดอย่างเป็นระบบ ศึกษาหาความรู้ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า** ปัจจุบันไร่คุณมนยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เปิดโอกาสให้ผู้สนใจมาศึกษาดูงานและนำไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งการเปิดฐานการเรียนรู้ให้เด็ก เยาวชน คนในชุมชน ฯลฯ นี้ มีหวังให้ทุกคนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น สร้างแรงบันดาลใจให้เห็นว่าเอกลักษณ์พื้นถิ่นสามารถเพิ่มมูลค่าได้ ผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จ วางขายในห้างชั้นนำ บนสายการบินก็มาจากผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเช่นที่นี้ ดังนั้นคนในชุมชนถ้ามีความมุ่งมั่นก็สามารถประสบความสำเร็จได้

การเสวนา เรื่อง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)
กับการสร้างเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตามแนวทางศาสตร์พระราชา

การเสวนานี้ มีนายตรีวิทย์ วิณิชสำเภาทิพย์ นักวิชาการ สำนักงาน กปร. นายกมล เปี่ยมสมบูรณ์ อดีตคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ ทะเล และชายฝั่งในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภานายกฤษณ์ ฤทธิ์เดชา นายกสมาคมครูภูมิปัญญาไทย และครูบุญเลิศ ไทยทัตกุล ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๓ ด้านเกษตรกรรม เป็นวิทยากร ดำเนินการโดย ดร.รวิช ตาแก้ว คณะทำงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ. - สกศ.)

นายตรีวิทย์ วินิชสำเนาทิพย์ นักวิชาการ สำนักงาน กปร. กล่าวว่า สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัสว่า **“การรักษาทรัพยากรเป็นการรักษาชาติ”** จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการปกป้องบ้านเมืองด้วยการสู้รบแทบจะไม่มีแล้ว แต่การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญเพราะนับวันก็ลดน้อยลงทุกที แนวทางในการอนุรักษ์ที่สำคัญมี ๓ แนวทาง คือ **๑. ปกป้อง** เป็นการอนุรักษ์ไม่ตัดทำลายไม่ให้สูญหายไป **๒. รักษา** เป็นการช่วยปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ ขยายพันธุ์ให้คงอยู่ **๓. การใช้ประโยชน์** ซึ่งต้องมีความรู้ โรงเรียนสามารถให้เด็กไทยสำรวจพันธุ์ไม้บริเวณโรงเรียน ทำความรู้จักชื่อต้นไม้สังเกตลักษณะเด่น รู้ว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง แล้วทำทะเบียนเก็บรวบรวมไว้ ปัจจุบัน อพ.สธ. มี **“โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”** โรงเรียนที่สนใจสามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้

นายกมล เปี่ยมสมบุรณ์ อดีตคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำ ทะเล และชายฝั่งในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา กล่าวว่า ป่าในประเทศไทยเหลือเพียง ๓๗ - ๓๙ % ซึ่งน่าเป็นห่วง เชื่อหรือไม่ว่าประเทศสิงคโปร์ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุอย่างมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนป่าไม้ต่อพื้นที่ สิงคโปร์กลับมีป่าไม้มากกว่าไทย ๒ - ๓ เท่า สัดส่วนต้นไม้ต่อพื้นที่พบว่ามีถึง ๘๕ % มีมากกว่าไทยถึง ๓ เท่า ที่เป็นเช่นนี้เพราะสิงคโปร์จะสร้างจิตสำนึก สร้างความคิดว่าเมื่อปลูกสร้างบ้านต้องมีต้นไม้ด้วย แต่คนไทยเมื่อสร้างบ้านกลับตัดต้นไม้ก่อน ต้นไม้ของไทยจึงยิ่งลดลง ดังนั้นจะอย่างไรให้ป่าไม้เพิ่มขึ้นซึ่งสามารถทำได้โดยการฟื้นฟูเรื่องป่าชุมชน ๑ ชุมชนมีป่า ๑ ป่า หรือสนับสนุนให้โรงเรียนปลูกป่าปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์และสนับสนุนให้ปลูกไม้มีค่า เพราะกฎหมายปัจจุบัน ไม้มีค่า สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ไม้มีค่า เช่น ไม้สัก เต็ง ประดู่ ยางนา พะยูง โดยเฉพาะที่กาญจนบุรีมีชิงชันซึ่งเป็นไม้คุณภาพสูง ฯลฯ ถ้าทำได้ประเทศไทยจะมีป่าไม้เพิ่มขึ้น

นายฤกษ์ ฤทธิเดชา ครูภูมิปัญญาไทยรุ่น ๓ ด้านศิลปกรรม นายสภาคครูภูมิปัญญาไทย กล่าวว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งมีค่า คนกับป่าเป็นสิ่งที่เกื้อกูลกันตั้งแต่โบราณ ผักแนวคิด **“๕ ต้น”** คือ **๑. ต้นไม้** ให้อุณหภูมิทรัพยากรธรรมชาติ **๒. ต้นน้ำ** คนอยู่ได้ด้วยน้ำ ต้องรู้จักใช้น้ำและรักษาน้ำ **๓. ต้นคิด** คือ ให้คิดดี ทำดี พูดดี **๔. ต้นแบบ** เป็นแบบอย่างให้แก่ลูกให้นักเรียน และ **๕. ต้นทุน** เป็นครูอาจารย์ต้องมีต้นทุน มีความรู้เพื่อสามารถนำไปบ่มเพาะเชิงความคิดลูกศิษย์ได้

นายบุญเลิศ ไทยทัตกุล ครูภูมิปัญญาไทยรุ่น ๓ ด้านเกษตรกรรม กล่าวว่า พืชพันธุ์ต่าง ๆ มีความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น เห็ดต้องอาศัยต้นไม้ในการเจริญเติบโต ต้นไม้กับเห็ดแยกกันไม่ออก ทำลายป่าก็ทำลายเห็ด เห็ดหลายชนิดมีมูลค่ามาก สามารถนำมารักษาโรคต่าง ๆ ได้ อาจเห็นผลิตภัณฑ์นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งจริง ๆ แล้วในประเทศไทยก็มีอยู่ในพื้นถิ่น แต่ต้องศึกษาเรียนรู้การปลูก ที่กาญจนบุรีมีเห็ดโคนมาก เกิดตามธรรมชาติใกล้จอมปลวก คนอาจมองว่าเพาะยาก แต่ที่จริงสามารถกำหนดที่ปลูกได้ โดยขุดลงไปที่รากของเห็ดจะพบรังปลวก นำรังปลวกย้ายมาฝังกระถางต้นไม้หรือสวนต้นไม้ที่บ้าน ทุกปีจะมีเห็ดโคนเกิดขึ้นมา เป็นต้น

มุมมองความรู้สึกของวิทยากรและผู้ร่วมเรียนรู้จากงานวันนี้

การจัดประชุมครั้งนี้ นอกจากการเสวนาแล้วมีฐานต่าง ๆ ให้เรียนรู้หลากหลาย เช่น การผลิตน้ำส้มควั่นไม้และเตาถ่าน อีวาเตะ การสกัดน้ำมันงา การทอลูกประคบสมุนไพร การปั่นไอศกรีมน้ำมันข้าวโพด การแปรรูปเห็ด รวมถึงมี คุรุภูมิปัญญาไทยหลายท่านมาร่วมจัดฐานให้ความรู้ ได้แก่ นางมาลี แว่วเพชร คุรุภูมิปัญญาไทยรุ่น ๔ สอนทำขนมเกสร ดอกคำเจียก นางคำพันธ์ อ่อนอุทัย คุรุภูมิปัญญาไทย รุ่น ๗ สอนการใช้ทำน้ำผักสะทอนในการปรุงอาหารต่าง ๆ นางบังเอิญ ตีคำ คุรุภูมิปัญญาไทยรุ่น ๗ ได้นำผ้าทอบ้านหนองปลิงมาแสดง เป็นต้น และนี่คือมุมมองบางส่วนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม

นางสาวชิตาพร ศรีละคร ผู้ช่วยคุรุภูมิปัญญาไทยด้านโภชนาการ ไร่คุณมน กล่าวว่า วันนี้ทำหน้าที่วิทยากรประจำฐานทำน้ำมันงาและการทอลูกประคบ น้ำมันงามีประโยชน์หลายอย่าง สามารถนำมาทาน ใช้ทาผิวหรือนำมาเป็นน้ำมันนวด กากที่เหลือจากการสกัดน้ำมันงาก็สามารถนำมาทำลูกประคบเพื่อช่วยเรื่องการปวดเมื่อยได้ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ว่า วัสดุท้องถิ่นใกล้ตัวต่าง ๆ ก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

นางสาวระพี สารภาพ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี ปี ๑ สาขาการตลาด หลานक्रमนรัตน์ สะท้อนมุมมองฐานะคนรุ่นใหม่ว่า ผลผลิตต่าง ๆ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี ก็สามารถเพิ่มมูลค่าได้ เช่น กลัวยี่ที่ราคาหิวละไม่กี่บาท เมื่อแปรรูปกลัวยี่หอมเป็นกลัวยี่สุญญากาศ ก็สามารถส่งขายให้การบินไทยได้ เป็นการสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน เพราะที่นี้พืชท้องถิ่นที่ชาวบ้านปลูกกันมาก คือ กลัวยี่ ข้าวโพด จะเห็นได้ว่าจากข้าวโพดธรรมดา เมื่อแปรรูปเป็นน้ำมันข้าวโพดก็สามารถเพิ่มมูลค่าได้ รวมถึงตนยังให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพ ปัจจุบันชีวิตที่เร่งรีบคนไม่สบายง่ายมาก เนื่องจากอาจลืมดูแลตนเอง พืชพันธุ์ธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญดีต่อสุขภาพ บางอย่างช่วยป้องกันโรคได้จึงอยากให้ทุกคนรักษาสุขภาพ ทานผัก ผลไม้ที่มีประโยชน์ ปลอดภัย

นางสาวอนุสรณ์ มิ่งขวัญ ครูโรงเรียนบ้านพุพรหม กล่าวว่าวันนี้พานักเรียนมาเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น การแปรรูปกลัวยี่ ทำไอติม การทำภาชนะจากใบไม้ หลังจากที่มา ร่วมกิจกรรมแล้วคิดว่าสามารถนำกิจกรรมบางอย่างไปปรับใช้ที่โรงเรียนได้ เช่น การทำไอติม การทอดกลัวยี่ เพราะเป็นทรัพยากรท้องถิ่นและเด็กชอบ

ด.ญ.เบญจวรรณ สนั่นก้อง และเพื่อน ๆ โรงเรียนบ้านวังตั้ง ม. ๓ จ. กาญจนบุรี เล่าให้ฟังว่า โรงเรียนอยู่ห่างจากไร่คุณมนไม่ไกล วันนี้ได้มาเข้าฐานกิจกรรมหลายฐาน เช่น ประดิษฐ์ดอกไม้ ทำกลัวยี่ทอด ไอติม ชอบฐานไอติมมากได้ความรู้เรื่องการแปรรูป สามารถนำไปปรับใช้ได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านได้ เพราะที่บ้านและคนในชุมชนแถบนี้ ก็ปลูกข้าวโพดหวานและอ้อยขายหลายไร่ บางส่วนส่งออกต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ที่โรงเรียนก็มีสอนแปรรูปกลัวยี่น้ำว่า กลัวยี่เล็บมือ นาง กลัวยี่ทอด กลัวยี่ฉาบ มีการนำกลัวยี่หอมมาทำเค้กกลัวยี่หอมจำหน่ายที่โรงเรียน นอกจากเรื่องการแปรรูปยังได้เรียนรู้เรื่องความพอเพียง เรื่องวัฒนธรรมไทย และจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ไปบอกเพื่อน ๆ คิดว่าการอนุรักษ์เป็นสิ่งสำคัญเพราะอยากให้คนอื่น ๆ รวมถึงคนรุ่นหลังได้โอกาสมาเรียนรู้เช่นกัน

นางสาวจินตนา อินทร์สวาท ปลัดเทศบาลตำบลดอนขมิ้น จ. กาญจนบุรี กล่าวว่า ไร่คุณมนมีจุดเด่นเรื่องการแปรรูปข้าวโพดให้เป็นน้ำมันข้าวโพด และมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ เมื่อได้รับจดหมายเชิญจากไร่ ผู้บริหารจึงส่งเสริมให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันนี้สิ่งที่สนใจเป็นพิเศษ คือ เรื่องการเพาะเห็ด เพราะที่นี้เห็ดโคนเยอะแต่ก็ยังไม่สามารถปลูกเองได้ วันนี้ได้เรียนรู้เรื่องการแปรรูปเห็ดเป็นเห็ดแดดเดียว แฉก้วยเห็ดซึ่งจะนำไปปรับใช้ เห็นว่าการอนุรักษ์ทรัพยากร พื้นถิ่นมีความสำคัญ เทศบาลจะส่งเสริมให้เก็บรักษา คงคุณค่า และใช้ประโยชน์ให้ยั่งยืนต่อไป

ครูภูมิปัญญาไทย

ผู้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การสร้างสรรค์การเรียนรู้ตลอดชีวิต

“ศาสตร์พระราชา” เป็นคำซึ่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ใช้เป็นประเด็นหลักในการนำเสนอผลการดำเนินงานของรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผ่านรายการ “ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ทุกเย็นวันศุกร์ ทำให้คำนี้เป็นคำที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดในปัจจุบัน เป็นคำติดปากคนไทยแทนคำว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จนกระทั่ง “สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ” โดย คณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา(๒๕๖๐) ได้ศึกษาวิเคราะห์ที่มาของคำว่า “ศาสตร์พระราชา” สรุปสาระได้ว่า “ศาสตร์พระราชา” เป็นคำที่ใช้กำหนดความหมายสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงดำเนินการเพื่อประชาชนมาตลอดช่วงระยะเวลาที่

ทรงครองราชย์สมบัติ ๗๐ ปี เพื่อความอยู่ดี กินดี มีนาค และมีสันติสุขอย่างยั่งยืนของพสกนิกรนั่นเองโดยให้คำนิยามไว้ ดังนี้

“ศาสตร์พระราชา หมายถึง บรรดาองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานผ่านวิธีการต่าง ๆ ด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขแก่เหล่าพสกนิกรและส่งผลถึงมนุษยชาติทั้งปวงให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง สันติสุขและยั่งยืน”

ศาสตร์พระราชา จึงเป็นหลักการและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งส่งผลให้สังคมโลกสามารถอยู่ร่วมกันและดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับที่ ดิเรก พรสีมา (๒๕๕๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา โดยสรุปว่า ปัจจุบันทั่วโลก

ต่างให้ความสำคัญกับ “การศึกษา” เนื่องจากการศึกษา เป็นกุญแจสำคัญที่สุดในกระบวนการเพิ่มคุณภาพของคน ดังนั้น “ศาสตร์พระราชา” และ “การศึกษา” จึงเป็น คำสำคัญและปัจจัยความสำเร็จที่ทุกภาคส่วนควรใส่ใจ เพื่อการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ ข้อ ๔ กำหนด ให้การจัดการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น **คนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตาม ความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ** รวมทั้งระบุไว้ใน หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ เป้าหมาย ของการปฏิรูปประเทศ ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ๓ ระดับ และข้อหนึ่งคือ ประเทศชาติมีความสงบ เรียบร้อย มีความสามัคคี ประองตอง **มีการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** และมีความ สมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ นอกจากนี้ใน ร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... ยังได้ให้นิยามว่า **“การศึกษา”** หมายความว่า กระบวนการในการพัฒนาความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการดูแล พัฒนา ฝึกฝน อบรม บ่มเพาะ และจัดกระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะ เจตคติ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต รวมทั้งการพัฒนา วิชาการและการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่ง**การเรียนรู้ ตลอดชีวิต** หมายถึงการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสาน ระหว่างการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับการศึกษาเพื่อ การดำรงชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัย

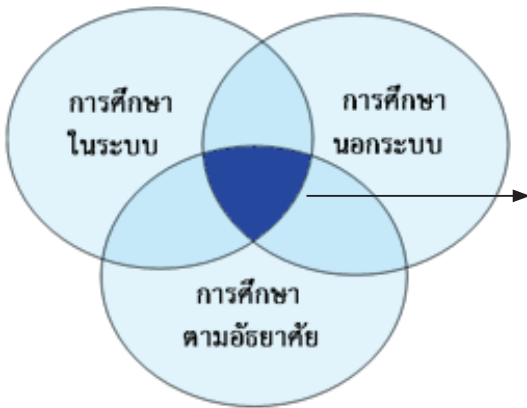
สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น นอกจาก การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งจัดการศึกษาโดย สถานศึกษาต่าง ๆ ในระบบแล้ว ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย

ศูนย์เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของครูภูมิปัญญาไทย และเครือข่ายภูมิปัญญาไทยที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีบทบาทสำคัญในการช่วยจัดการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัย โดย “ครูภูมิปัญญาไทย” ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการคัดสรรและยกย่องเชิดชู เกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาให้ทำ หน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนที่ได้สืบทอดสั่งสม ทดลอง ปรับประยุกต์ และพัฒนาต่อยอดจนประสบความสำเร็จ จากนั้นจึงเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้ชุมชน สังคม และสาธารณชนทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เริ่มศึกษา วิจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ**นโยบายส่งเสริม ภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา** ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ในยุคที่ ดร.รุ่ง แก้วแดง เป็นเลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ชื่อในขณะนั้น) และ ดำเนินการโครงการสรรหาและยกย่องครูภูมิปัญญาไทย ในปีถัดมา โดยมีแนวคิดเบื้องต้นให้สร้างพื้นที่และพัฒนา **“ครูภูมิปัญญาไทย”** ให้มีส่วนในการร่วมจัดการศึกษา ของชาติ ใน ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเน้น ให้มีบทบาทเด่นชัดที่ศึกษานอกกระบบโรงเรียนและ การศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากการศึกษาในระบบโรงเรียน มี “ครูและคณาจารย์” เป็นกำลังหลักในการจัดกระบวนการ เรียนรู้อยู่แล้ว ปัจจุบันมีครูภูมิปัญญาไทยที่ได้รับการ คัดสรรและยกย่องแล้ว ๙ รุ่น จำนวน ๕๐๓ คน ในภูมิปัญญาไทย ๙ ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้าน อุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้าน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้าน กองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และสุดท้ายด้านโภชนาการ ซึ่ง ครูภูมิปัญญาไทยยังมีเครือข่ายภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่ทำงานประสานกันกระจายทั่วประเทศ

“ภูมิปัญญาไทย” จึงนับเป็น **“ศาสตร์พระราชา”** ที่นำไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน โดยมีครูภูมิปัญญาไทยเป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ ครูภูมิปัญญาไทยควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในส่วนที่เรียกว่า **“พื้นที่ร่วม”** ของการศึกษาทั้ง ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และ การศึกษาตามอัธยาศัยดังแผนภาพ

ครูภูมิปัญญาไทย จึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการน้อมนำ **ศาสตร์พระราชา** อันเป็นองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานให้ด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ป้องกันหรือแก้ไข้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขแก่เหล่าพสกนิกรให้อยู่ดี กินดี ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และส่งผลถึงมนุษยชาติทั้งปวง ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง สันติสุขและยั่งยืน

บทบาทของ
ครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

แผนภาพบทบาทของครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

“พื้นที่ร่วม” (ส่วนที่เป็นสีเข้มในแผนภาพ) ของการศึกษาทั้ง ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นพื้นที่ซึ่งครูภูมิปัญญาไทยมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากครูภูมิปัญญาไทย ในฐานะบุคคลซึ่งเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำหน้าที่เผยแพร่และถ่ายทอด **“องค์ความรู้”** ซึ่งเป็นองค์ความรู้หลัก ๒ ชุด คือ ๑) องค์ความรู้เดิมที่ได้รับการสั่งสมสืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผู้รู้ ผู้เฒ่าผู้แก่และวิถีชีวิต และ ๒) องค์ความรู้ใหม่/นวัตกรรมตามยุคสมัย ทั้งด้านการทำมาหากิน เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ดังนั้น องค์ความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย จึงเป็น **“องค์ความรู้ร่วม”** ที่บูรณาการองค์ความรู้เดิมและองค์ความรู้ใหม่ผ่านการทดลอง ปรับปรุง แก้ไข ลองผิดลองถูกจนได้เป็นองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและบริบทโลก นำไปใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

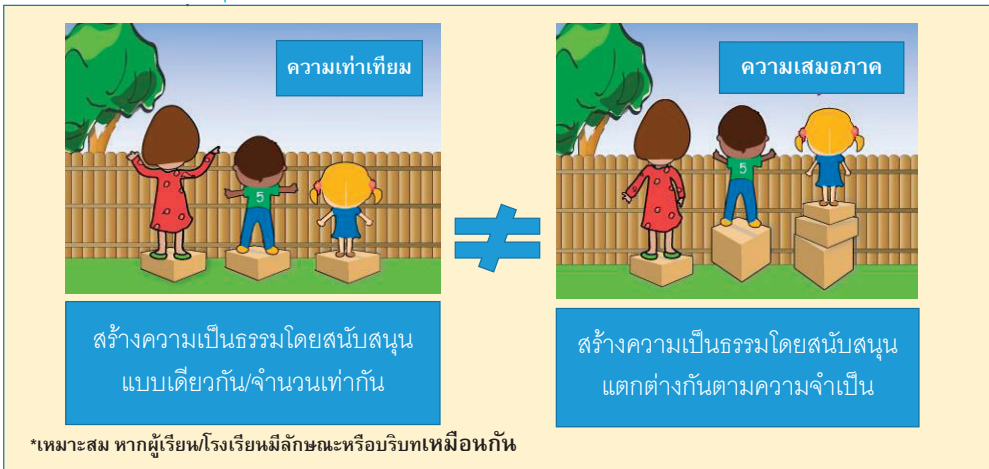
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. ๒๕๕๙. **เศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๖๑. **ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๙.** กรุงเทพฯ : บริษัท เจเค พรินท์ แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิง จำกัด.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. ๒๕๖๐. รายงาน **“การขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาเพื่อการปฏิรูปประเทศ”.** เอกสารอัดสำเนา. ดิเรก พรสีมา. ๒๕๕๕. **มาตรฐานวิชาชีพครูอาเซียน.** เอกสารประกอบการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ วันที่ ๗ - ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ Inna Grand Bali Beach Hotel, Sanur, Bali Indonesia. เอกสารอัดสำเนา.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. ๒๕๖๑. ร่าง **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ...** เอกสารอัดสำเนา.

ความเสมอภาคในการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา

ความเสมอภาค เป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา โดยมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการเพิ่มโอกาส การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และการลดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย อาทิ เพศ รายได้ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา ภาษา ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ความขัดแย้งและสงคราม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (Education International Research Institute, ๒๐๑๑)

ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ **“ความเสมอภาคทางการศึกษา”** หมายถึง “การที่ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับและเข้าถึงการศึกษาและพัฒนาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง โดยให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู” และ **“ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา”** หมายถึง “ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านผู้เรียน คุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพครู หรือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม” ทั้งนี้ **ความเป็นธรรม (Fairness) ในการสนับสนุนหรือจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา มิได้หมายถึงการสนับสนุนในแบบเดียวกันหรือจำนวนเท่ากัน**

ภาพที่ ๑ การสนับสนุนภายใต้หลักความเท่าเทียม (Equality) และหลักความเสมอภาค (Equity)

ที่มา: <https://www.open.edu/openlearn/ocw/mod/oucontent/view.php?id=๔๗๖๓๙&printable=๑>

จากภาพที่ ๑ นักเรียนสามคนพยายามดูการแข่งขันกีฬาที่จัดขึ้นนอกรั้วโรงเรียน การสนับสนุนนักเรียนทุกคนในแบบเดียวกันจะเกิดความเป็นธรรม หากนักเรียนทุกคนมีส่วนสูงเท่ากัน แต่เนื่องจากแต่ละคนมีส่วนสูงแตกต่างกัน นักเรียนที่มีส่วนสูงน้อยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนมากกว่าเพื่อให้มีโอกาสมองเห็นการแข่งขันกีฬาเหมือนนักเรียนคนอื่น

แนวคิดและวิธีการจัดสรรงบประมาณภายใต้หลักความเท่าเทียมและความเสมอภาค

๑) **การจัดสรรงบประมาณตามหลักความเท่าเทียม** เป็นการสนับสนุนแบบทั่วไปสำหรับผู้เรียนหรือโรงเรียนที่มีบริบทเหมือนกันในแบบเดียวกัน/เท่ากัน เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นการสร้าง**ความเสมอภาคในแนวนอน (Horizontal Equity)**

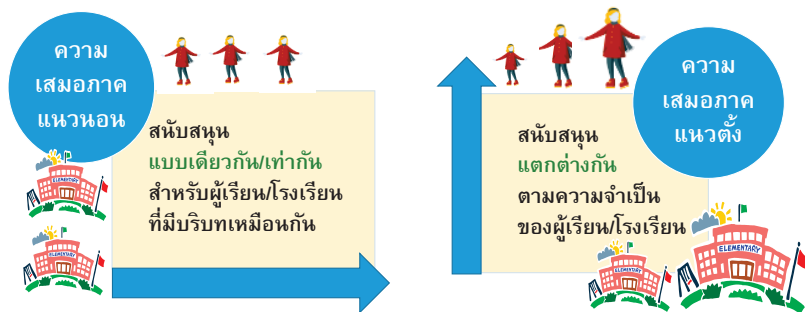
ตัวอย่างการจัดสรรงบประมาณภายใต้หลักความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคแนวนอน

■ การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวผ่าน “โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เรียนฟรี ๑๕ ปี)” โดยผู้เรียนทุกคนที่เข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้งประเภทสามัญและอาชีวศึกษาได้รับเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับ ๕ รายการหลัก ได้แก่ เงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

■ การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับส่งเสริมสนับสนุน “อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม)” โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดสรรสำหรับผู้เรียนทุกคนที่เรียนระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) (ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองและรับถ่ายโอนภารกิจ) เด็กอนุบาล และเด็ก ป.๑ - ป.๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษาสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ทั้งนี้ ปัจจุบันเงินอุดหนุนอาหารเสริม (นม) กำหนดในอัตราคนละ ๗.๓๗ บาทต่อคน และเงินอุดหนุนอาหารกลางวันกำหนดในอัตราคนละ ๒๐ บาทต่อคน

๒) การจัดสรรงบประมาณตามหลักความเสมอภาค ให้ความสำคัญต่อความจำเป็น (Needs) ของผู้เรียน/โรงเรียน โดยผู้เรียน/โรงเรียนที่มีความจำเป็น (อาทิ ผู้ด้อยโอกาส ผู้เรียนยากจน โรงเรียนในพื้นที่ยากลำบาก/ห่างไกล) รวมถึงผู้เรียนในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหรือจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือในอัตราที่สูงกว่าผู้เรียน/โรงเรียนปกติทั่วไป ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าการสร้าง **ความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity)** ทั้งนี้ รัฐบาลจัดสรรงบประมาณแบบเจาะจงหรือมีเงื่อนไข และวิเคราะห์ความจำเป็นของผู้เรียน/โรงเรียนจากตัวชี้วัดต่าง ๆ อาทิ สัดส่วนของนักเรียนยากจน สัดส่วนของนักเรียนที่มีสิทธิทานอาหารกลางวันโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือจ่ายในราคาต่ำ สัดส่วนของผู้เรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก สัดส่วนของผู้เรียนพิการทุพพลภาพ หรือความแตกต่างของหลักสูตร เป็นต้น

ภาพที่ ๒ ความเสมอภาคแนวนอน (ความเท่าเทียม) และความเสมอภาคแนวตั้ง

ตัวอย่างการจัดสรรงบประมาณภายใต้หลักความเสมอภาคหรือความเสมอภาคแนวตั้ง

■ การอุดหนุนโรงเรียนที่มีนักเรียนยากจน สพฐ. (ก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๐) และ อปท. พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนยากจน โดยพิจารณารายได้ต่อครัวเรือนของผู้เรียน (ไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อปี) และจัดสรรให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ๑,๐๐๐ บาท/คน/ปี ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของจำนวนนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมด และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓,๐๐๐ บาท/คน/ปี ไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐ สพฐ. เปลี่ยนเกณฑ์คัดกรองนักเรียนยากจนใหม่ โดยประเมินจากข้อมูลนักเรียนใน ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) รายได้เฉลี่ยของสมาชิกครัวเรือนต่อคนต่อเดือนไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท และ ๒) ข้อมูลสถานะครัวเรือน จำแนกเป็น ๒.๑) จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่มีภาวะพึ่งพิง (พิการหรือไม่มีรายได้) ๒.๒) สภาพที่อยู่อาศัยทรุดโทรม ไม่มั่นคงปลอดภัย ที่มีภาวะพึ่งพิง (พิการ หรือไม่มีรายได้) ๒.๓) ไม่มีรถยนต์ ๒.๔) หากเป็นเกษตรกรต้อง

มีที่ดินทำกิน ไม่เกิน ๑ ไร่ ซึ่งข้อมูลสถานะครัวเรือนจะถูกนำมาคำนวณด้วยวิธีการทางสถิติแบบวัดรายได้ทางอ้อม (Proxy - Means - Tests: PMT) โดยกำหนดน้ำหนักให้กับสถานะครัวเรือนแต่ละด้านของแต่ละจังหวัด น้ำหนักที่ได้ถูกนำมาแปลงเป็นคะแนนความขาดแคลนทุนทรัพย์ของนักเรียน (ระดับความยากจน) แต่ละคน (PMT Scores) มีการจัดระดับความยากจนออกเป็นสามระดับ ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง “ใกล้จน” คะแนนความยากจนอยู่ระหว่าง ๐.๕๐ - ๐.๗๐ กลุ่มที่สอง “ยากจน” คะแนนความยากจนอยู่ระหว่าง ๐.๗๑ - ๐.๙๐ และกลุ่มที่สาม ยากจนพิเศษ คะแนนความยากจนมากกว่า ๐.๙๑ ขึ้นไป

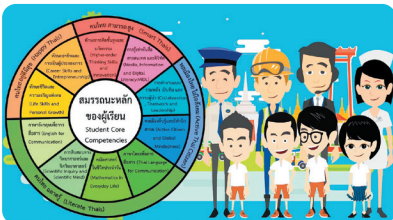
นักเรียนในกลุ่มยากจนและยากจนพิเศษจะได้รับเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากันทุกคน คือ ระดับประถมศึกษา ๑,๐๐๐ บาท/คน/ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓,๐๐๐ บาท/คน/ปี และในปัจจุบัน สพฐ. ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับ **กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)** จัดทำ “โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไขในสถานศึกษาสังกัด สพฐ.” ซึ่งข้อตกลงความร่วมมือนี้มีระยะเวลา ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนในกลุ่มยากจนพิเศษ แต่ตั้งระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจะได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มอีกคนละ ๑,๖๐๐ บาท/คน/ปี

■ **การอุดหนุนเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก** ปัจจุบัน สพฐ. อุดหนุนเพิ่มเติมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๑๒๐ คน ให้เพิ่มจากรายหัวที่ได้รับปกติ ๕๐๐ บาท/คน/ปี และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาสที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๓๐๐ คน ให้เพิ่มจากรายหัวที่ได้รับปกติ ๑,๐๐๐ บาท/คน/ปี

โดยสรุป การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องคำนึงถึง “ความแตกต่างและความจำเป็นของผู้เรียน/โรงเรียน” และสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ โดยอาศัยหลักความเท่าเทียม (ความเสมอภาคในแนวนอน) และความเสมอภาคในแนวตั้ง รวมทั้งอาศัยข้อมูลในการวิเคราะห์ความจำเป็นและวางแผนจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียน/โรงเรียนได้รับการสนับสนุนสอดคล้องกับความจำเป็นและบรรลุเป้าหมายในการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา, (๒๕๖๑). พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑. Education International Research Institute, (๒๐๑๑).Equity Matters. University of Exeter. เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (www.obec.go.th).
www.open.edu/openlearn/ocw/mod/oucontent/view.php?id=๔๗๖๓๙&printable=๑

สมรรถนะของเด็กไทย
ในศตวรรษที่ ๒๑

ปัจจุบันก้าวสู่ศตวรรษที่ ๒๑ สมรรถนะใดที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้เด็กไทย คนไทยก้าวให้ทันและพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ติดตามหาคำตอบได้ใน "สมรรถนะของเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑"

รายจ่ายด้านการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวคิดที่สำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ และ ๔๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา

ปัจจุบัน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น ๗,๘๕๐ แห่ง (ไม่รวม กทม. และเมืองพัทยา) โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา จำนวน ๘๗๒ แห่ง และมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดรวม ๑,๗๐๖ โรง

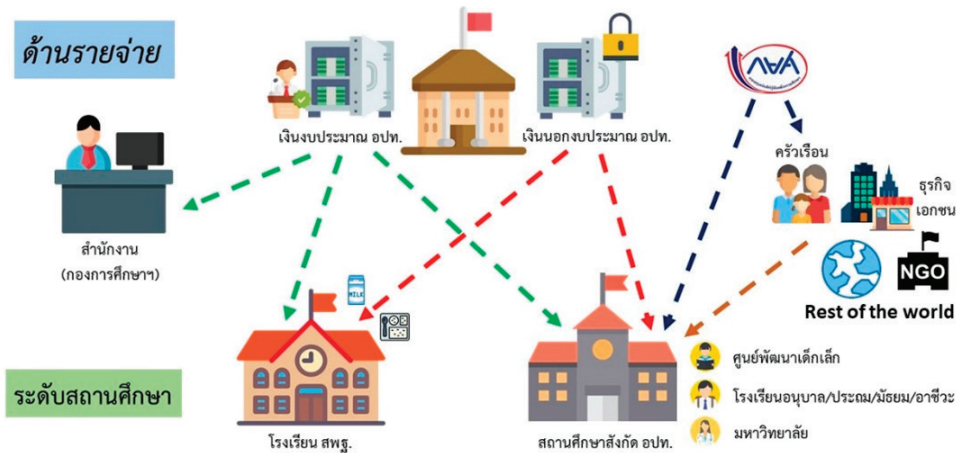
๒. เส้นทางรายรับ – รายจ่ายด้านการศึกษางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการรวบรวมรายจ่ายด้านการศึกษางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างรายรับและรายจ่ายของ อปท. ซึ่งรายรับของ อปท. ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ แบ่งได้ ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ๒) รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้ ๓) รายได้ที่รัฐบาลแบ่งให้ ๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยรายได้ดังกล่าว แบ่งออกเป็นเงินงบประมาณของ อปท. และเงินนอกงบประมาณของ อปท.

ที่มา : พงศ์ทัต วนิชานันท์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

ส่วนรายจ่ายของ อปท. จะต้องเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ อปท. ในการจัดทำบริการสาธารณะ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อย การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากสาธารณภัยประเภทต่าง ๆ รวมถึง “การศึกษา” ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญของ อปท.

ที่มา : พงศ์ทัต วนิชานันท์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

๓. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำรายจ่ายด้านการศึกษางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำรายจ่ายด้านการศึกษางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิรายจ่ายด้านการศึกษางของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี ๒๕๖๑ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยมีแหล่งข้อมูล ดังนี้

ประเภท อปท./รายจ่าย	แหล่งข้อมูล
อบจ. /เทศบาล/ อบต. <ul style="list-style-type: none"> • รายจ่ายจากเงินงบประมาณ อปท. • รายจ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล <ul style="list-style-type: none"> ◦ เงินอุดหนุนทั่วไป ◦ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e - LAAS)
กรุงเทพมหานคร <ul style="list-style-type: none"> • รายจ่ายจากเงินงบประมาณ อปท. • รายจ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล <ul style="list-style-type: none"> ◦ เงินอุดหนุนทั่วไป ◦ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 	สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร <ul style="list-style-type: none"> • ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายกรุงเทพมหานคร • สำนักงานเขต กทม. ๕๐ แห่ง • สำนักการศึกษา กทม. • สำนักพัฒนาสังคม กทม. • มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช กรมบัญชีกลาง <ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)
เมืองพัทยา <ul style="list-style-type: none"> • รายจ่ายจากเงินงบประมาณ อปท. • รายจ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล <ul style="list-style-type: none"> ◦ เงินอุดหนุนทั่วไป ◦ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น <ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลในระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e - LAAS)

ที่มา : พัฒนาจากแนวคิดของชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ

๔. การจำแนกข้อมูลรายจ่ายด้านการศึกษา

ส่วนราชการของ อปท. ที่มีหน้าที่ด้านการศึกษา คือ กอง/ฝ่าย/สำนักการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการบริการการศึกษา การบริหารวิชาการ และงานโรงเรียน เป็นต้น โดยงบประมาณจะตั้งอยู่ในแผนงานการศึกษา ในด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของ อปท. มีการจำแนก ดังนี้

๑) จำแนกตามลักษณะงาน ได้แก่ งานบริหารงานทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา งานระดับก่อนวัยเรียนและประถมศึกษา งานระดับมัธยมศึกษา และงานศึกษาไม่กำหนดระดับ

๒) จำแนกตามหมวดงบประมาณ ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น

๓) จำแนกตามระดับการศึกษา ได้แก่ ก่อนวัยเรียน ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การบริการสนับสนุนการศึกษา และการศึกษาอื่น

๔) จำแนกตามกิจกรรมการใช้จ่าย ได้แก่ การจัดการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การวิจัยและพัฒนา การบริการวิชาการ การกู้ยืม และกิจกรรมอื่น ๆ

ดังนั้น การจัดทำรายจ่ายด้านการศึกษาของ อปท. ทำให้ทราบผลการใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาตามแหล่งที่มาของงบประมาณ การใช้งบประมาณของ อปท. ในการจัดสรรไปยังหน่วยบริการทางการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและวางแผนการบริหารงบประมาณด้านการศึกษาต่อไป

อ้างอิง

ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ. (๒๕๕๙). รายงานโครงการระบบงบประมาณเพื่อการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘.

พงศ์ศักดิ์ วนิชานันท์. (๒๕๖๒). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ระบบงบประมาณและการใช้จ่ายด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วันจันทร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบงบประมาณด้านการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๒)

เจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กลุ่มพัฒนาบุคลากร สำนักอำนวยการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา” และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ที่เข้ารับการอบรมมาดังกล่าวได้พัฒนาหัวข้อวิจัยเป็นโครงการวิจัย เรื่อง เจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ โดยดำเนินการภายใต้โครงการของสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ภาพที่ ๑ การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษา” ซึ่งเป็นที่มาของการวิจัย เจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ ๓

การวิจัยเรื่อง เจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ ๓ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ เพื่อการนำข้อมูลเชิงวิชาการมาใช้ สนับสนุนในการวางแผนนโยบายด้านอาชีวศึกษาและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม โดยทำการส่งแบบสอบถามจำนวน ๑๗,๒๘๐ ฉบับ ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อได้รับแบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และสามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จำนวน ๘,๗๕๐ ฉบับ

ขอบเขตของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเจตคติต่อการเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ จากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ

๓.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ

๓.๓ ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากเป็นช่วงปลายภาคการศึกษาสุดท้ายก่อนจบการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ ซึ่งเป็นช่วงที่กลุ่มตัวอย่างมีความตื่นตัว สนใจศึกษาข้อมูลการศึกษาต่อ และบางส่วนได้ปรึกษาผู้ปกครองหรือผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแล้ว

๓.๔ ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๑ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ จำนวน ๑๒,๐๕๙ แห่ง และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๗๓๙,๕๗๗ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๑)

๓.๔.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วประเทศ จำนวน ๔๓๒ แห่ง คำนวณตามขั้นตอนดังนี้ ๑. เลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๕ แห่ง ๒. เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๕ (๕๗ แห่ง) เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น และป้องกันการสูญหายของข้อมูลหรือข้อมูลไม่ถูกต้อง รวมเป็น ๔๓๒ แห่ง และ ๓. ใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๒ แห่ง ๆ ละ ๔๐ คน รวมเป็นจำนวน ๑๗,๒๘๐ คน

ภาพที่ ๒ การทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยเบื้องต้นที่สำคัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถาม จำนวน ๘,๗๕๐ ฉบับ และจัดเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๒ มีผลวิเคราะห์ ดังนี้

๑. IWT เพศหญิง จำนวน ๕,๐๘๓ คน (ร้อยละ ๕๘.๐๙) และเพศชาย จำนวน ๓,๖๖๗ คน (ร้อยละ ๔๑.๙๑)

๒. การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนต่ออาชีวศึกษา

การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนต่ออาชีวศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้รับทราบข้อมูล	๗,๖๘๗	๘๗.๘๕
ไม่ได้รับทราบข้อมูล	๑,๐๖๓	๑๒.๑๕
รวม	๘,๗๕๐	๑๐๐.๐๐

๓. แหล่งที่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนต่ออาชีวศึกษา

แหล่งที่ได้รับทราบเกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนต่ออาชีวศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครู/ครูแนะแนว	๕,๘๕๘	๕๒.๐๑
สื่อออนไลน์	๒,๕๕๙	๒๒.๗๒
เอกสารประชาสัมพันธ์/แผ่นพับ	๑,๒๒๓	๑๐.๘๖
เจ้าหน้าที่จากภายนอก	๙๒๙	๘.๒๕
หนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์	๒๖๘	๒.๓๘
วิทยุ/โทรทัศน์	๒๕๑	๒.๒๓
รุ่นพี่	๘๗	๐.๗๗
พ่อแม่	๖๒	๐.๕๕
ญาติ	๒๖	๐.๒๓
รวม	* ๑๑,๒๖๓	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ* ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกได้มากกว่าหนึ่งรายการ

๔. การปรึกษาเรื่องแนวทางการศึกษาต่ออาชีวศึกษากับผู้ปกครอง/ครูแนะแนว

การปรึกษาเรื่องแนวทางการศึกษาต่ออาชีวศึกษากับผู้ปกครอง/ครูแนะแนว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	๔,๗๑๐	๕๓.๘๓
ไม่เคย	๔,๐๔๐	๔๖.๑๗
รวม	๘,๗๕๐	๑๐๐.๐๐

๕. ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการสร้างความสนใจเรียนอาชีวศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. รายได้ระหว่างเรียน (ร้อยละ ๕๙.๓๓) ๒. มีรายได้เท่าปริญญาตรี (ร้อยละ ๑๗.๘๓) ๓. แบ่งเบาภาระครอบครัว (ร้อยละ ๑๖.๑๓) ๔. ได้ประสบการณ์หรือฝึกทักษะอาชีพ (ร้อยละ ๓.๕๕) ๕. มีโอกาสเรียนต่อ (ร้อยละ ๑.๒๔) ๖. ความรู้มากขึ้น (ร้อยละ ๐.๕๗) ๗. สนใจอาชีวศึกษา (ร้อยละ ๐.๔๔) ๘. ไม่ต้องสอบเข้า (ร้อยละ ๐.๖๐) และ ๙. เรียนจบง่าย (ร้อยละ ๐.๔๒) ตามลำดับ

๖. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการไม่สนใจหรือไม่เลือกเรียนหรือกังวลในการเรียนอาชีวศึกษา

สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ๑. กลัวหากทำงานแล้วอาจไม่ได้เป็นผู้บริหารหากจบสายอาชีวศึกษา ๒. กลัวเพื่อนหรือสังคมไม่ยอมรับ ๓. กลัวเพื่อนร่วมชั้นเรียนเกเรและชักชวนในเชิงอบายมุข ๔. งานในสายอาชีวศึกษาต้องใช้แรงงาน อยู่ในพื้นที่มลภาวะหรือเสี่ยงอันตราย ๕. กลัวได้รับอันตรายจาก

การทะเลาะวิวาท ๖. กลัวไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญา ๗. อาชีวศึกษามีหลักสูตรไม่น่าสนใจ/ซ้ำฟุ้งซ้ำซาก ประกอบอาชีพอื่นที่ต้องเรียนในหลักสูตร ม.ปลาย ๘. เห็นตัวอย่างคนที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนสายสามัญ (ม.ปลาย) จึงมีความสนใจเรียนสายสามัญ (ม.ปลาย) มากกว่าเรียนอาชีวศึกษา ๙. กลัวมีรายได้ในอนาคตที่น้อยกว่าผู้จบปริญญา ๑๐. ผู้ปกครองไม่เห็นด้วย และ ๑๑. กลัวมีรายได้ไม่พอต่อการดำรงชีพ

๗. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียน/สนใจเพิ่มขึ้นในการเรียนต่ออาชีวศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียน/สนใจเพิ่มขึ้นในการเรียนต่ออาชีวศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
๑. มีรายได้ในอนาคต เทียบเท่า/มากกว่า ผู้จบปริญญาตรี	๓.๔๖	๐.๘๓	มาก
๒. อาชีวศึกษามีหลักสูตรน่าสนใจ จบแล้วมีงานทำ	๓.๖๗	๐.๙๐	มาก
๓. มีรายได้ระหว่างเรียน	๓.๗๙	๐.๘๙	มาก
๔. เห็นตัวอย่างคนที่ประสบความสำเร็จจากการเรียนอาชีวศึกษา จึงมีความสนใจเรียนอาชีวศึกษา	๓.๔๑	๐.๙๕	มาก
๕. การเรียนอาชีวศึกษาจะทำให้ได้เรียนและประกอบอาชีพในสาขาที่ซ้ำฟุ้งซ้ำซาก/ความชอบ/ความถนัด/ความสามารถ	๓.๖๖	๐.๙๖	มาก
๖. ขณะเรียนได้ฝึกปฏิบัติมากกว่าการเรียนทฤษฎี/วิชาการ	๓.๗๔	๐.๙๓	มาก
๗. เรียนอาชีวศึกษาสามารถได้รับทุนการศึกษาพอเพียงและง่ายกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๔๐	๐.๘๙	ปานกลาง
๘. ค่าใช้จ่ายในการเรียนอาชีวศึกษาถูกกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	๓.๓๐	๐.๙๗	ปานกลาง

๘. **ข้อคิดเห็นของผู้ปกครองหากเลือกเรียนอาชีวศึกษา** ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นอย่างไร (ยังไม่ได้ปรึกษา) จำนวน ๓,๙๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๘ รองลงมา คือ ผู้ปกครองเห็นด้วย จำนวน ๓,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๒ และไม่เห็นด้วย จำนวน ๑,๗๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๕๐ ตามลำดับ

๙. สรุปความต้องการศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา

แหล่งที่ได้รับทราบเกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนต่ออาชีวศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ)	๔,๒๐๙	๔๘.๑๐
ยังไม่แน่ใจว่าจะเรียนสายใด	๒,๕๓๖	๒๘.๙๘
เรียนต่อสายอาชีวศึกษา	๑,๘๓๒	๒๐.๙๔
ไม่เรียนต่อทั้งสองสาย	๑๗๓	๑.๙๘
รวม	๘,๗๕๐	๑๐๐.๐๐

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่ออาชีวศึกษาในเชิงลบ และตัดสินใจเลือกเรียนต่ออาชีวศึกษาหลังจบมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ ๓ ในอัตราที่ต่ำ ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวัดเจตคติและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วย โดยอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำเผยแพร่ต่อไป

เด็กปฐมวัยก็เกิด ความเครียด ได้จริงหรือ ?

ความเครียดเกิดขึ้นได้กับทุกคน เด็กวัยอนุบาลก็สามารถเกิดความเครียดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่งความเครียดของเด็ก ๆ อาจเกิดจากความกังวล ไม่สบายใจเมื่อเด็กต้องเผชิญต่อปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านอารมณ์ ปัญหาด้านความต้องการ ปัญหาด้านการเลี้ยงดู ปัญหาด้านสภาวะแวดล้อม ฯลฯ และเมื่อเด็กไม่สามารถปรับตัวเพื่อลดความกังวลและความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นได้ก็จะเกิดความเครียดขึ้น

ทั้งนี้ ความเครียดนั้นสามารถแบ่งได้เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑. ความเครียดระดับต่ำ (Mild Stress) เป็นความเครียดที่ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิตอาจมีความรู้สึกเพียงแค่อ่อนไหว ขาดแรงกระตุ้น และมีพฤติกรรมที่เซื่องซึ้ง

๒. ความเครียดระดับปานกลาง (Moderate Stress) เป็นความเครียดในระดับปกติที่ไม่ก่ออันตรายและไม่แสดงออกถึงความเครียดที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะสามารถปรับตัวกลับสู่ภาวะปกติได้เองจากการได้ทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ ซึ่งช่วยคลายเครียด

๓. ความเครียดระดับสูง (High Stress) เป็นความเครียดที่เกิดจากเหตุการณ์รุนแรง หากปรับตัวไม่ได้จะทำให้เกิดความผิดปกติตามมาทางร่างกาย อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง อารมณ์ฉุนเฉียวง่าย หงุดหงิด พฤติกรรมการนอน และการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป จนมีผลต่อการดำเนินชีวิต

๔. ความเครียดระดับรุนแรง (Severe Stress) เป็นความเครียดระดับสูงและเรื้อรังต่อเนื่องจนทำให้

คน ๆ นั้นมีความล้มเหลวในการปรับตัว และก่อให้เกิดความผิดปกติและเกิดโรคต่าง ๆ ที่รุนแรงขึ้นมาได้ เช่น อารมณ์แปรปรวน มีอาการทางจิต มีความบกพร่องในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจมีอาการนานเป็นสัปดาห์ เดือน หรือปี ควรเข้ารับการรักษาจากแพทย์

อย่างไรก็ตาม เมื่อเด็กปฐมวัยมีความเครียด เด็กไม่สามารถบอกให้ผู้ใหญ่ทราบได้ ดังนั้นผู้ปกครองและผู้ดูแลจึงต้องคอยสังเกตพฤติกรรมในเด็กเล็กซึ่งจะมีอาการให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

- ร้องไห้งอแง หงุดหงิด ไม่เชื่อฟังพ่อแม่จนกลายเป็นเด็กดื้อ
- มีพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น ดุนิ้วมือ ดึงผม เช็ดจมูก
- มีอาการปวดท้อง ปวดศีรษะ อาเจียน
- บางคนอาจแสดงออกถึงความไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก เอาแต่ใจตนเอง
- แยกตัวไปอยู่ตามลำพัง เก็บตัว และอาจมีอาการซึมเศร้า
- เด็กมีลักษณะไม่นิ่ง บางคนอาจอาละวาดไม่ยอมหยุด ไม่มีเหตุผล
- เด็กเริ่มโกหก นิสัยก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น จะพบในเด็กที่โตขึ้น
- ในบางคนที่มีภาวะสมาธิสั้นอยู่แล้วจะทำให้มีอาการมากขึ้น ซึ่งอาการต่าง ๆ เหล่านี้จะมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้น และวิธีการปรับตัวของเด็ก

นอกจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กที่มีความเครียด ความเครียดในเด็กนับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะมีผลกระทบไปถึงความสามารถในการเรียนรู้ กระทั่งต่อพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ และมีการค้นพบว่าผลกระทบนี้จะต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

ของเด็กคนนั้น โดยภาวะเครียดเรื้อรัง (Chronic Stress) จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของสมอง (Brain Chemistry) ต่อมาหมวกไตจะผลิตฮอร์โมนความเครียดที่ชื่อว่า “คอร์ติซอล (Cortisol)” และ “อะดรีนาลีน (Adrenaline)” ออกมา หากระดับคอร์ติซอลสูงมาก ๆ เป็นเวลานาน จะกลายเป็นสารพิษจนเกิดปัญหาทำให้การทำงานของสมองลดลง เซลล์ประสาท แขนงประสาท ถูกทำลาย รวมทั้งไปขัดขวางเซลล์ใหม่ ๆ ที่มีการสร้างขึ้น ทำให้เครือข่ายใยประสาทเชื่อมต่อกันได้น้อย โครงสร้างของสมองที่กำลังพัฒนาโดยเฉพาะบริเวณคอร์เทกซ์กลีบหน้าผากส่วนหน้า (Prefrontal cortex) ที่เกี่ยวข้องกับ การวางแผนหรือโปรแกรมพฤติกรรมเกี่ยวกับการรับรู้ ที่ซับซ้อน เกี่ยวข้องกับบุคลิก เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และเกี่ยวข้องกับการควบคุมความประพฤติที่เกี่ยวข้องกับสังคม และสมองส่วนฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนความจำระยะสั้นเป็นความจำระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดและจดจำทิศทาง มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงส่งผลให้การควบคุมการทำงานของสมองผิดปกติเกิดภาวะบกพร่องในการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะด้านภาษา สติปัญญา สังคม และอารมณ์ และยังส่งผลต่อสมาธิความจำ การทำงานของสมองในส่วนการบริหารจัดการ (Executive Function) พฤติกรรมและมีภูมิคุ้มกันโรคต่ำ

ในทางตรงกันข้าม เมื่อเด็กรู้สึกมีความสุข จะหลั่งฮอร์โมน “เอนดอร์ฟิน” (Endorphin) ที่เปรียบเสมือนมอร์ฟินธรรมชาติที่ร่างกายหลั่งขึ้นมากต่อเมื่อมนุษย์มีความสุข ความพึงพอใจ ผ่อนคลาย และหลั่งเพื่อกระตุ้นความรู้สึกในแง่บวก ฮอร์โมน “ออกซิโตซิน” (Oxytocin) ซึ่งเป็นฮอร์โมนแห่งความสุขที่ร่างกายหลั่งออกมาตามธรรมชาติ เมื่อเด็กอยู่ในภาวะที่ตื่นตัวหรือได้รับประสบการณ์ในทางบวก มีอิทธิพลต่อการทำงานของสมองและสุขภาพ ทำให้จิตใจสงบคลายเครียด ส่งเสริมให้มีจิตเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่น และฮอร์โมน “โดพามีน” (Dopamine) ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ รักใคร่ และยินดี เป็นสารที่หลั่งออกจากสมองกับเซลล์ประสาทในร่างกาย โดพามีนจะเกี่ยวเนื่องกับระบบประสาทหลาย ๆ ส่วน เช่น การทำงานของระบบประสาทสมอง การเคลื่อนไหว ความจำ และการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้ปกครองและสังคมจึงควรลดหรือไม่สร้างความเครียดในเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะการไม่เร่งเรียนวิชาการในระดับอนุบาลที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็ก สร้างสภาพแวดล้อมในบ้านและในโรงเรียนที่อบอุ่นเป็นมิตร รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่ไม่เข้มงวดมากเกินไป ไม่ย่ำคิดย้ำทำมากเกินไปและไม่ตามใจมากเกินไป ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่อาจทำให้เด็กปฐมวัยเกิดความเครียดได้ รวมถึงส่งเสริมให้เด็กรู้สึกมีความสุขด้วยการดูแลให้เด็กได้รับสารอาหารครบถ้วน และมีประโยชน์ สัมผัส กอดและพูดคุยกับเด็กด้วยความรักและความเอาใจใส่ และจัดประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ตามช่วงวัย โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย

เอกสารอ้างอิง

- เกศินี ไชโยม. ความสุขวัยเด็ก. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://164.115.41.60/knowledge/?p=698>
- จันทร์ ดอกไม้หอม. ความเครียดของเด็กอนุบาล:ผลกระทบต่อสังคม. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://chaamnon.blogspot.com/2016/06/4.html>
- ณัฐภา วรธนะวิโรจน์. ความสุขของเด็กปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <http://164.115.41.60/excellencecenter/?p=271>
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. ความสุขของเด็กปฐมวัย ร่วมกันสร้างสุข ลดทุกข์ พัฒนาเด็กทุกวัย เต็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <https://th.rajanukul.go.th/preview-3471.html>
- สุริยา ธีรธรรมากุล. LOVE HORMONE รู้จักฮอร์โมนความรัก. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <https://www.bangkokhospital.com/th/health-tips/love-hormone>
- Thianthip Diawkee. ระดับของความเครียด. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ <https://www.thaihealth.or.th/Content/45728-%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%94.html>
- โรงพยาบาลพญาไท. ๘ ฮอร์โมนสำคัญของร่างกายที่ต้องทำความรู้จัก และรับมือให้เป็น. สืบค้นเมื่อ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๒, จากเว็บไซต์ https://www.phyathai.com/article_detail/2561/th/%E0%B8%AE%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B8%99,-%E0%B8%AE%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87,diabetes,complication,drink,alcohol

หลักสูตร การศึกษาเพื่อพัฒนา ความเป็นผู้ประกอบการ

เป็นที่ทราบกันดีว่า เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและในอนาคตคงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหัศจรรย์มากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหุ่นยนต์ที่เข้ามาทำงานแทนมนุษย์หรือมือถือที่กำลังจะกลายเป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิตไปแล้ว เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างสามารถนำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสารแบบออนไลน์ ฯลฯ ดังนั้น ธุรกิจในอนาคตก็มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนโฉมหน้าไปด้วยธุรกิจใหญ่ ๆ อาจมีความเสี่ยงที่จะปิดตัวหรือลดจำนวนพนักงานลง ทำให้ผู้คนที่ต้องปรับตัวค้นหาแนวทางทำธุรกิจของตนเองขึ้นมารองรับ

สถาบันการศึกษาในหลายประเทศมองเห็นแนวโน้มความเคลื่อนไหวเหล่านี้ จึงได้เปิดหลักสูตรขึ้นมาใหม่ชื่อว่า หลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) อย่างเช่น University of San Francisco ของสหรัฐอเมริกา Coventry University ของอังกฤษ University of Southern ของเดนมาร์ก ฯลฯ หรือแม้แต่ Universiti Putra Malaysia ของมาเลเซียเพื่อนบ้านอาเซียนของเราเอง

หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนที่ต้องการจะเป็นผู้ประกอบการในอนาคตเรียนรู้ถึงกระบวนการในการวางแผน การออกแบบ การเริ่มต้นและการดำเนินงาน ธุรกิจใหม่โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก เรียนรู้เครื่องมือที่จำเป็นในการสร้างธุรกิจ การบริหารจัดการธุรกิจและการสร้างนวัตกรรมให้ตรงกับความต้องการในธุรกิจนั้นๆ นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาตนเองให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ เรียนรู้เรื่องความเสี่ยง

ต่าง ๆ และการสร้างองค์กรที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างธุรกิจของตนให้รุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว

เมื่อผู้ประกอบการสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตและการทำงานจนประสบความสำเร็จในธุรกิจของตน นอกจากจะสร้างความร่ำรวยให้แก่ตนเองและครอบครัวแล้ว ยังจะช่วยสร้างความเจริญให้กับสังคมได้อีกด้วย

ในประเทศไทยของเรา ตั้งแต่กลางปี ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา นักธุรกิจ และนักวิชาการสาขาต่าง ๆ หลายครั้งเพื่อระดมความคิดในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ มีข้อสรุปว่า สังคมยุคใหม่จำเป็นต้องสร้างความเป็นผู้ประกอบการใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับกับความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลก จึงสมควรเปิดหลักสูตรดังกล่าว

หลังจากการจัดสัมมนาแล้วได้มีการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษามาเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการจนประสบความสำเร็จ และเป็นที่น่ายินดีที่ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ นี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะเปิดหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

รศ.ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัชมกภาพรณ์ หนึ่งในผู้รับผิดชอบหลักสูตร กล่าวว่า หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนา

ความเป็นผู้ประกอบการ เป็นหลักสูตรภาคพิเศษ
เรียนในวันเสาร์ - อาทิตย์ กลุ่มเป้าหมายผู้เรียน คือ
นักการศึกษา ครู/อาจารย์และผู้ประกอบการที่มี
วิสัยทัศน์ในระดับสากล หัวใจหลักของหลักสูตร คือ

เพื่อผลิตนักการศึกษา ครูและผู้ประกอบการให้มี
ความรู้ในหลักการและทฤษฎีและสามารถพัฒนาคน
ให้เป็นผู้ประกอบการที่ดี ผู้สนใจสมัครเรียนได้ที่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน

การฝึกอบรมนักการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)
ณ Coventry University กรุงลอนดอน

ห้องปฏิบัติการความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Labs)
ณ University of Southern Denmark

Universiti Putra Malaysia (UPM) ได้รับรางวัล The Most Entrepreneurial Public University
จากกระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย

“พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒”

การใช้อำนาจของรัฐ ผ่านกระบวนการ ทางนิติบัญญัติ เป็น กลไกสำคัญในการควบคุม ความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ในปัจจุบันยังไม่มีแนวทาง การดำเนินงานในการจัดทำ ร่างกฎหมายและการเสนอร่าง กฎหมายที่ชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้ การจัดทำกฎหมายมีกระบวนการ

ที่โปร่งใสสามารถแก้ไขปัญหาความสงบเรียบร้อย ของสังคมปัจจุบันได้ และเพื่อเป็นการพัฒนา กฎหมายให้ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบท ที่เปลี่ยนไปของสังคมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย^๑ โดยให้มีกลไก ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้ให้สอดคล้อง กับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดให้ การจัดทำกฎหมายต้องกระทำเท่าที่จำเป็น โดยไม่ชักช้า ไม่เป็นภาระแก่ประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึง ตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และเข้าใจได้ง่าย

ในปัจจุบันกฎหมายที่มีผลบังคับใช้มี “จำนวน มาก” ซึ่งหลายฉบับล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน และไม่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุที่กฎหมาย บางฉบับไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง มีความซ้ำซ้อนกัน เป็นเหตุให้ประชาชนเกิดความยากลำบากในการ ถือปฏิบัติ ตลอดจนประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย อย่างแท้จริงเท่าที่ควร ทั้งนี้ การจัดทำกฎหมายเป็น กระบวนการสำคัญในการกำหนดกฎเกณฑ์แนวทาง

^๑มาตรา ๒๕๘ ค (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

เพื่อการปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการจัดทำกฎหมายต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับจะต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายด้วยการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ข้างต้น จึงได้กำหนดแนวทางการจัดทำ และการเสนอร่างกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบหรือแนวทางการดำเนินการ กล่าวคือพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒^๒

กระบวนการจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีหลักเกณฑ์กำหนดขั้นตอนให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ดังนี้คือ

๑. ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ตลอดจนเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ นั้นแก่ประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน^๓

๒. การตรวจสอบและควบคุมเนื้อหาการจัดทำกฎหมาย นอกจากต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ตลอดจนเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นอกจากนี้ยังกำหนดประเด็นสาระสำคัญอีก ๔ ประการ ได้แก่

ประการหนึ่ง “การใช้ระบบอนุญาต” ควรคำนึงถึงเหตุจำเป็นประกอบกับหลักการ และสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการแก่ประชาชน

ประการที่สอง “การใช้ระบบคณะกรรมการ”

ควรคำนึงถึงความคุ้มค่า และประสิทธิภาพ ในการบริหาร โดยให้ผลการดำเนินงานมีความผูกพันให้หน่วยงานต้องถือปฏิบัติด้วย

ประการที่สาม “การกำหนดบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจ”

ในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น กล่าวคือ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน และ

ประการที่สี่ “การกำหนดโทษอาญา”

สำหรับการกระทำความผิดให้คำนึงถึงความศักดิ์สิทธิ์แห่งการบังคับใช้กฎหมาย และควรกำหนดโทษเท่าที่จำเป็น^๔

๓. เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่ใช้บังคับ โดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องคำนึงถึงความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเทียบกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการตามกฎหมาย สหิติการดำเนินคดี และการลงโทษอาญาตามกฎหมาย และความสอดคล้องหรือการอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ข้อมูลการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องข้อมูลรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย และข้อมูลผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายดังกล่าว หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบมีหน้าที่นำข้อมูลที่จำเป็นข้างต้น มาประกอบการพิจารณาในการจัดทำกฎหมาย และนำเข้าสู่ระบบกลาง^๕ ซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้โดยสะดวกและไม่มีค่าใช้จ่าย เช่นนี้ จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการดำเนินการ

^๒ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

^๓ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

^๔ มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

^๕ มาตรา ๑๘ และ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่โปร่งใสโดยให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดทำกฎหมายด้วยการแสดงความคิดเห็นต่อบทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสะท้อนถึงสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนผู้ถือปฏิบัติอย่างแท้จริง และมีการเผยแพร่ข้อมูลขั้นตอนการดำเนินการจัดทำกฎหมายให้ประชาชนได้รับทราบ ตลอดจนมีการดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และเข้าใจในตัวบทบัญญัติของกฎหมายข้อมูลนั้น ๆ ได้ง่ายและสะดวก โดยผ่านระบบเทคโนโลยีอันเป็นฐานข้อมูลกฎหมายที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๖

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของประเทศมีภารกิจสำคัญประการหนึ่ง คือ วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาซึ่งมาตรการทางกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การดำเนินการจัดการศึกษาจะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายในการจัดให้มีระบบ แบบแผน และหลักเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทในการจัดทำกฎหมายการศึกษาจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อนำแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายดังกล่าว มาประกอบการดำเนินการตามภารกิจ โดยการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้มีกลไกในการจัดทำกฎหมายที่โปร่งใส อำนาจความสะดอกให้แก่ประชาชน และไม่สร้างภาระแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เกินความจำเป็นมิใช่จัดทำกฎหมายเพื่อเป็นอุปสรรคในการดำเนินการ

แต่ต้องเป็นการส่งเสริมให้สามารถนำมามาตรการเชิงกฎหมายมาเป็นกลไกสำคัญในการเอื้อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังเป็นการปรับปรุงพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

นอกจากนี้หน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตลอดจน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมต่างมีความจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติข้างต้น มาพิจารณาประกอบเป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อให้กฎหมายการศึกษาที่จะมีผลบังคับใช้ต่อไปนั้น มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีแนวทางการจัดทำร่างกฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

^๖ มาตรา ๒๕๘ ค (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หน้านี้มีรางวัล!!!

แบบสอบถามความคิดเห็น “วารสารการศึกษาไทย”

โปรดกรอกแบบสอบถามเพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จะนำไปปรับปรุง / พัฒนาการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักงานฯ ต่อไป ผู้ที่กรอกแบบสอบถามและส่งกลับมาที่สำนักงานฯ ทางช่องทางใดทางหนึ่งข้างล่างนี้ จะได้รับหนังสือหรือดีวีดีสุดพิเศษจากสำนักงานฯ ค่ะ **ด่วน! จำนวนจำกัด**

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. IWF. หญิง ชาย ๒. อายุ ..... ปี ๓. อาชีพ.....
๔. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
๕. ท่านเคยอ่านวารสารการศึกษาไทย อ่านทุกฉบับ อ่านแทบทุกฉบับ อ่านบางฉบับ ไม่เคยอ่าน
๖. ท่านอ่านวารสารการศึกษาไทยจาก สกศ. จัดส่งให้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดอื่น ๆ
- โรงเรียน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
๗. เมื่อท่านอ่านวารสารแล้วท่านรู้สึก ชอบมาก ชอบ เฉย ๆ ไม่ชอบ
- เนื่องจาก.....
๘. ท่านจะแนะนำให้ผู้อื่นอ่าน “วารสารการศึกษาไทย” หรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นที่ท่านมีต่อ “วารสารการศึกษาไทย”

ด้าน	ประเด็น	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
เนื้อหา	- มีความน่าสนใจ					
	- ความรู้ที่ได้รับจากเนื้อหา					
	- มีข้อมูลใหม่ที่น่าติดตาม					
	- ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย					
	- สามารถนำไปใช้ประโยชน์					
	- กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ / มีส่วนร่วมหรือปฏิบัติตาม					
รูปแบบ	- มีความเหมาะสม น่าติดตาม					
	- ภาพประกอบ					
	- การจัดแบ่งคอลัมน์ / การจัดคอลัมน์ต่าง ๆ / ความทันสมัย					
	- ขนาดรูปเล่มเหมาะสม					
	- ตัวอักษร / อ่านง่าย / สีสิ้น					

เนื้อหา / คอลัมน์ที่ต้องการให้เพิ่มเติม.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

ส่งแบบสอบถามกลับที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๙๙ / ๒๐ ถ.สุโขทัย เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
หรือ fax เบอร์ ๐ ๒๒๔๘๓ ๐๐๘๓ หรืออีเมลที่ news.onec@gmail.com

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ๐ ๒๒๖๖๘ ๓๑๒๓๓ ต่อ ๑๑๒๒๓ โปรดกรอกชื่อ - ที่อยู่ กองบรรณาธิการจะส่งหนังสือหรือดีวีดีให้ท่าน

ชื่อ.....ที่อยู่ที่ใช้ส่งกลับ.....

สมว.ศร. มอบนโยบาย เร่งพัฒนากำลังคนรองรับโลกศตวรรษที่ ๒๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ โดยมี นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานการประชุม เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นางสาวสมรัชณีกร อ่องเอิบ ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมคณะกรรมการสภาการศึกษาเข้าร่วมประชุม ณ ห้องกำแหง พลาญกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ.

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แจงนโยบายให้มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การศึกษานับเป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีพัฒนากำลังคนให้ทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นพัฒนาคุณภาพคนให้รักประเทศชาติ มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เด็กไทยมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงต้องพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และความก้าวหน้าการดำเนินการร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษา เฉพาะกิจเพื่อปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ ฯ และมอบหมาย สกศ. จัดการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความคิดเห็นอื่น ๆ ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๒ และนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... รวมถึงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้น

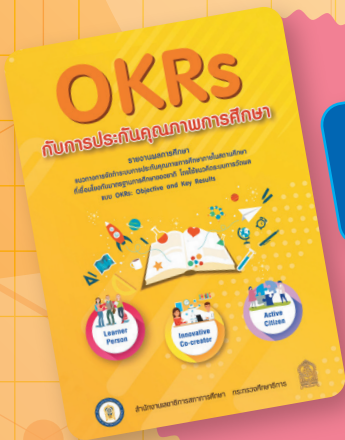

สรรสาร่น่ารู้

โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมให้เด็กไทยมีสมรรถนะที่เหมาะสมสำหรับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ จึงเป็นสิ่งจำเป็น **“๑๐ สมรรถนะหลักของผู้เรียน”** นับเป็นเป้าหมายการศึกษาสำหรับการพัฒนาเด็กไทยยุคใหม่ รวมถึงปัจจุบันยังมีการประกันคุณภาพการศึกษาแบบใหม่ที่เชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

“๑๐ สมรรถนะหลักของผู้เรียน” จะมีเรื่องใดบ้างนั้น รวมถึงมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร และการประเมินแบบใหม่จะเป็นเช่นไร ท่านสามารถติดตามอ่านได้โดยสแกน QR Code จากหนังสือที่ **“วารสารการศึกษาไทย”** ได้สรรสาร่น่ารู้มาฝากทุกท่าน

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th เด็กไทยในฝัน โดยสภาการศึกษา

